Hayat

SAYI: 40

2 EKİM 1959
125 KURUŞ

Bu sayıda :

Yeni bir aşk ve macera romanına başlıyoruz :

BEYAZ MENEKŞELER

Orta sahifelerde

İKİNCİ VİYANA MUHASARASI

İKİ ŞIKTAN BİRİ...

Ya elbisesi yenidir veya LÜKS ile yıkanmıştır.

Grafika

Su + LÜKS yaprak halinde sabunu = bol köpük, yumuşak eller, daima canlı nazik renkler.

Netice: tekrar tekrar yıkamalara. rağmen LÜKS ile pamuklularınız daima ilk günün güzelliğini muhafaza eder.

Misal: bu poplin elbise daima yenidir.

Lüks sâftır.
Lüks ile her şey rahat yıkanır.

LF.903

Cazip olmanın sırrını

Ca-Ka

KREM PUF PUDRASINDA
bulacaksınız
Lüks anbalajlı, aynalı, ponponlu ve nylon kılıflıdır.
ECZANE ve PARFÜMERİLERDE ARAYINIZ

Büyük Rağbete Mazhar olan

Sancak Tül

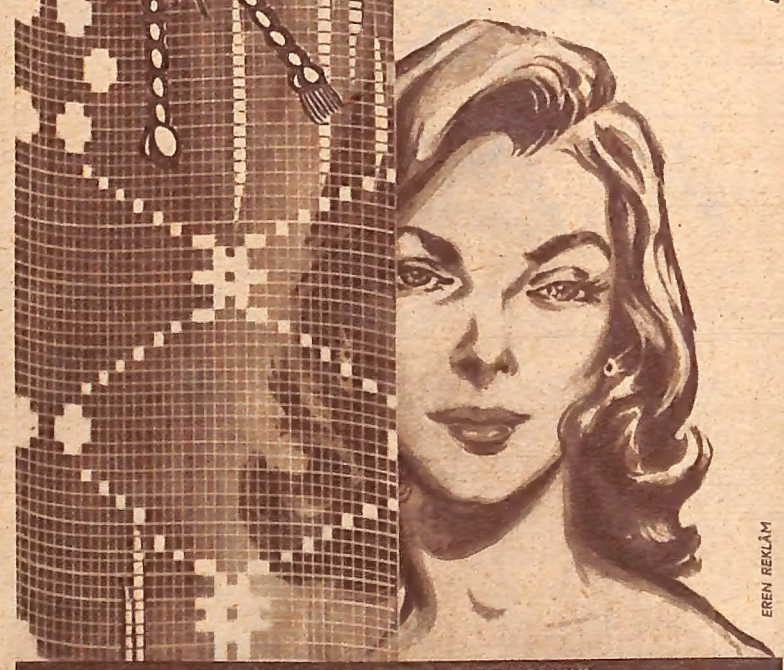

EREN REKLÂM

SANCAK TÜL PERDE FABRİKASININ
enson desen ve kalitelerini
mefruşatçılardan muhakkak arayınız.
İstanbul Sirkeci, Doğubank İş Hanı kat 1 Tel. 22 33 93

Hayat

ROSANNA SCHIAFFINO

(Fotoğraf : Farabola)

HAFTALIK MECMUA

YIL : 4 SIRA No. : 156
SAYI : 40 CİLT : II 1959

SAHİBİ : Şevket RADO
NEŞRİYAT MÜDÜRÜ :
Hikmet Feridun ES
YAZI İŞLERİNİ FİİLEN İDARE EDEN MESUL MÜDÜR :
İbrahim ÇAMLI
REDAKSİYON :
Sadun ALTUNA
Hikmet ANDAÇ
RESİM ve BAŞLIKLAR :
Ayhan ERER
Oral ORHON
FOTOĞRAFLAR :
FOTO HAYAT (Hususi Servis) - M. Sürenkök (Ankara) Turizm Fotoğraf Aj. (İzmir) Associated Press - United Press - Keystone - T. Haberler Ajansı - Ajans Ekspres.
TELİF HAKLARI :
Neşrettiğimiz bütün yazı ve resimlerin iktibas hakkı mahfuzdur. Mehaz göstermek suretiyle dahi alınamaz. Mecmuamıza gönderilen yazı ve resimler basılsın veya basılmasın iade edilmez.
İDARE YERİ :
Divanyolu, Klodfarer Caddesi No. 7, İstanbul. Tel : 27 34 56
DİZİLDİĞİ YER :
Doğan Kardeş Yayınları Anonim Şirketi Basımevi - İst.
BASILDIĞI YER :
Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi - İstanbul.
İLÂNLAR :
Türk Basın Birliği Resmi İlânlar Limited Ortaklığından verilen ve tekniğimize uygun olarak hazırlanmış her türlü ilân alınır.
ABONE ŞARTLARI :
(Türkiye için)
Yıllık (52 Sayı) 60 T. L.
6 Aylık (26 Sayı) 30 T. L.
Yabancı memleketler için 100 T. Lirası karşılığı (âdi posta ile)
Yıllık : 11 $ veya 4 £
6 Aylık : 5.50 $ veya 2 £
HAYAT Mecmuası yabancı memleketlerde Dolar olarak 15 Cent'e, İngiliz Lirası olarak 1 Shilling'e veya bunların karşılığı olan fiatla satılır. Abone olmak isteyenler yukarıda yazılı Dolar veya İngiliz Lirasını T. C. Merkez Bankası vasıtasiyle adresimize gönderdikleri takdirde mecmualarını muntazaman alırlar. Uçakla gönderilecek abonelerden uçak posta masrafı ayrıca tahsil edilir.

Şale Köşkünde alınmış fotoğrafta, (soldan) İtalyan Başvekili Ekselâns Segni, Reisicumhur Celâl Bayar, İtalyan Hariciye Vekili Ekselâns Pella ve Başvekil Adnan Menderes bir arada görülmektedir.

AKDENİZİN İKİ DOST DEVLETİ

Türkiye - İtalya

İtalyan Başvekilinin son ziyareti bu dostluğu bir kat daha kuvvetlendirdi.

HAYAT OBJEKTİFİ KARŞISINDA — İtalyan Konsolosluğunun salonlarının bir köşesinde, soldan sağa doğru: Ekselâns Segni, Başvekilin eşi Berrin Menderes, İtalyan Sefirinin eşi, Başvekil Menderes, Hariciye Vekili Fatin Rüştü Zorlu görülüyor.

GENÇLER KÖŞESİ — Dolmabahçedeki resepsiyonda, bazı vekillerin kızları ile İtalyan Başvekilinin genç ve yakışıklı oğlu da bulundu. Resimde, (ayakta duranlar, soldan sağa) İtalyan Başvekilinin oğlu Marjo Segni, Tansu Tukay, Ayla Gedik (Namık Gedik'in kızı) ve Bayan Gedik. (Oturanlar) Saniye Bereket, Sevin Zorlu (Fatin Rüştü Zorlu'nun kızı), Belkıs Mutlu, Gül Kırdar (Sıhhat Vekili Dr. L. Kırdar'ın gelini).

VEKİL HANIMLARININ KÖŞESİ — Başvekilimiz Adnan Menderes ile Bayan Berrin Menderes'in Dolmabahçe Sarayında verdikleri akşam yemeğinde, (soldan sağa doğru) Neriman Ağaoğlu, Şadan Menderes, Feriha Ökmen, Mutahhara Polatkan, Semiha Yemni bir sohbet esnasında görülüyor.

BAŞVEKİL SEGNİ — Dolmabahçe Sarayında, Riyaseticumhur defterini imzalıyor...

TÜRK PETROLUNA BİR ÇELİK YOL DAHA

Doğu ve güneydoğu Anadoludaki petrol çalışmaları sonunda Trakyada da petrol araştırmaları son yıllar içinde hızlanmış durumdadır.

Trakyada, çeşitli şirketler tarafından büyük ölçüde açılmış araştırma kuyuları henüz gereken neticeyi vermemişse de, yerli ve yabancı uzmanlar bu hususta çok ümitli görünmektedir. Bu cümleden olarak N. V. Turkse Schell ile Deilman Petrol Şirketi, Trakya araştırmaları için almış oldukları ruhsatiyelerini birleştirerek geçenlerde Uzunköprü civarında Maltepe I adı ile büyük bir sondaj kuyusunu faaliyete geçirmişlerdir.

Bu sondaj teçhizatının motörü 1260 beygir kuvvetindedir. 3600 metre derinliğe kadar inme imkânına sahiptir. İki, üç aylık bir çalışma programı ile Maltepe I in, çok pahalıya mal olan delme ameliyesinin neticelendirilmesi ve bu sahada petrol bulunup bulunmadığının anlaşılması kuvvetle muhtemeldir...

MALTEPE I KUYUSU — Resimler, büyük sondaj kulesinin dıştan ve araştırmalarda kullanılacak çelik burgu ile içten görünüşünü göstermektedir.

Hayat

gelecek sayıdan itibaren, İkinci Dünya Harbinin çılgınca bir cesaret örneğini anlatan meraklı bir yazı serisine başlıyor:

SCAPA FLOW

Tek başına kuzey İngilterenin ünlü deniz üssüne girerek, Kraliyet donanmasının en büyük iki gemisini havaya uçuran Alman denizaltısının kumandanı Günther Prien'in müthiş macerasını kendi kaleminden okuyacaksınız.

HAYAT'IN BÜYÜK FOTOĞRAF MÜSABAKASI

Müsabakaya katılmak isteyen amatör fotoğrafçılar 18×24 ebadında ve üç konuyu geçmiyen fotoğraflarını en geç 1 kasım 1959 tarihine kadar HAYAT MECMUASI FOTOĞRAF MÜSABAKASI SERVİSİ adresine göndermelidirler. Müsabaka hakkında fazla bilgi için TEKNİCOLOR FOTOĞRAF BÜROSU 5. VAKIF HAN ALTINDA, SİRKECİ - İSTANBUL adresine şimdiden müracaat edilebilir.

Sohbet KÖŞESİ

BİR BABAYA AÇIK MEKTUP

MEKTUBUNUZU aldım. Tahsiliniz basit bir derecede olduğu halde çocuklarınız üzerine gösterdiğiniz dikkat, onlara karşı beslediğiniz şefkat, bilhassa onları okutmak için seve seve katlandığınız fedakârlık da gösteriyor ki siz çok iyi bir babasınız. Fakat biraz fazla hassas davranıyor, yeni öğrendiğiniz durumdan sonra ise tamamen lüzumsuz bir telâşa kapılmış bulunuyorsunuz.

Kızınız 14 yaşındadır; yani tam bülûğ çağını sürmektedir. Bu çağ çocuklar için kız olsun, erkek olsun çok buhranlı bir devredir. Onlar bu çağda ekseriya son derece hassas, melânkolik, hulyalı, zaman zaman bedbin, dikkatleri dağınık, fazla yorgun, dolayısiyle tembel, kendi içlerine kapalı, anlaşılmadıklarından şikâyetçi, mâruz kaldıkları muameleler karşısında fevkalâde alıngan, hayata küsmeye çok müsait bir haleti ruhiye içindedirler. Bazıları bu devreyi az sarsıntı ile geçirir, bazıları ise bülûğ çağının bütün karışıklıklarına kendilerini kaptırmaktan kurtulamazlar.

Kızınızın bana yazmak lûtfunda bulunduğunuz halleri bülûğ çağı tezahürlerine tıpatıp uymaktadır. Netekim sizinle gezmeğe gitmeyi reddedip evde kalmak istemesi, bu sene sınıfı geçememesi ve bundan çok derin bir teessüre kapılması, içini boşaltmak ihtiyacını derinden duyarak bir hâtıra defteri tutmıya başlaması, kendisini artık büyümüş bir kız sayması, evde iyi muamele görmediğinden şikâyet etmesi, bedbaht olduğundan bahsetmesi ve kendi yaşındaki erkek çocuklara karşı alâka duymıya başlaması bülûğ çağının pek tabiî karşılanması lâzım gelen tezahürleridir. Bunda sizin için telâşa kapılacak hiçbir taraf yoktur; hele kızınızın kötü bir yola doğru gitmekte olduğuna dair sizde uyanan kanaat tamamen yersizdir. Kızınızın hâtıra defterine yazdıkları boşalmak ihtiyaciyle yazılmış sâfiyane notlardan ibarettir.

Şimdi sizin bu vaziyet karşısında yapacağınız şey geçirdiği şu nazik devrede kızınıza her zamankinden daha yumuşak davranmak, bilhassa ona daha fazla şefkat ve alâka göstermektir. Üzerine yürümek, sert davranmak, hele dövmeğe kalkmak gibi hareketler bu haleti ruhiye içinde bulunan bir kimseye çok fena tesir eder; hattâ büyük buhranları davet ederek çok tehlikeli olabilir.

Kızınıza göz kulak olmıya devam ediniz, fakat tamamen mâsum intibalarla daha da dolacak olan hâtıra defterini okumaktan vazgeçiniz. Bu sizin için de, kızınız için de iyi bir şey değildir. Tesadüfün size verdiği imkânı artık kullanmasanız çok iyi olur. Zaten yakın bir istikbalde kendisi de o hâtıra defterini tutmaktan vazgeçecek, onu bir kenara atarak veya imha ederek normal hayatına yeniden başlıyacaktır.

Derin saygılarımla...

ŞEVKET RADO

İki sigorta
poliçesi
iki ikiz gibi
benzeşir.

İmzada
sevdiğiniz
sigortacıyı
arayınız

DOĞAN
SİGORTA

ÜÇ GÜZELLER — İşte, Figen Özgür'ün yazısında bahsettiği tiplerden ikisinin İtalyan güzeli ile Palermo'da çektirdikleri bir resim.

HEDİYE — Güzelimiz Figen Özgür, Palermo Belediye Reisine, Türkiyeden getirdiği İstanbul işi orijinal bir nargileyi takdim ediyor...

Güzellik Müsabakalarının İçyüzünü İFŞA

YAZAN: TÜRKİYE GÜZELLİK KIRALİÇESİ FİGEN ÖZGÜR

ESKİDEN beri memleketimizde bir kanaat mevcuttur. Ekseri aileler, kızlarını güzellik müsabakalarına iştirak ettirmekten umacı görmüş gibi korkarlar. Yirminci asrın sonlarında, Türkiye gibi medeniyet yolunda ilerliyen bir memlekette bu zihniyetin kök salmasını garip karşılıyorum. Muhakkak ki, ben Türkiyenin en güzel kızı değilim. Şurasını samimî olarak söylemek isterim ki, birçok arkadaşımın benden güzel olduklarını, kendilerine defalarca söyledim. Şayet bütün güzel kızlarımız bu müsabakalara katılsa, müsabakalar hakiki bir seçim olur ve kalite de kendiliğinden yükselir. Yoksa, «Ben bu kızdan daha güzelim. Bu Türkiyeyi nasıl temsil eder?» demek, marifet olmasa gerek.

Medeni cesareti olan her Türk kızı, bu müsabakalara katılır, bu suretle de memleketimizde senelerden beri oynanmakta olan komediye bir son verilmiş olur. Eğer, güzel kızlarımızın ilgisini çekerek müsabakalara katılmalarını temin edemiyorsak, buna bir son vermenin zamanı çoktan gelmiştir. Hattâ geçmektedir.

Şurasını da kaydetmeden geçemiyeceğim. İstanbulda sosyete denen bir zümre mevcuttur. Bu aileler arasında çok güzel kızlar bulunmaktadır. Birçoğunu yakından tanıyorum. Fakat bunlar müsabakalar yapıldığı zaman, tribünlerde gösteriş yapmaktan ileri gidemezler. Bazı mutaassıp dediğimiz aileler bile etrafın bütün baskılarına rağmen, cesaretle kızlarını bu müsabakalara iştirak ettirirler. Bunlardan bir kısmının sonradan kötü yollara sapacakları söyleniyor. Bu iddia da asılsızdır. Böyle bir şey olmamıştır ve olursa, bu gibiler zaten kötü yolun içinde olanlardır. Belki, kendilerini kurtarmak düşüncesi ile müsabakalara katılırlar, kazanabilmek için de jüri üzerinde her türlü tesiri yapmıya çalışırlar. Kazanırlarsa da bundan çok şeyler ümit ettikleri için, sonradan hayal kırıklığına uğrarlar. Bu yüzden yine eski yollarına devamı zaruri sayacaklardır.

Bence işin içyüzü bu. Yoksa, kendini bilen, iyi aile terbiyesi görmüş bir kız, müsabakalara katılmakla, iffet ve namusundan asla hiçbir şey kaybetmez. Bunun aksi misalleri olduğu gibi, yuva kurup mesut olanlar ekseriyeti teşkil etmektedirler.

Jüride hakikaten bir takım nahoş olaylar cereyan etmektedir. Fakat, yukarıdan beri söylediğim gibi, buna bizzat müsabıklar sebep olmaktadırlar. Jüri üzerinde güzelliği ile tesir edebilecek durumda olmıyan arkadaşlar, başka yollara başvurmakta ve bu yüzden iş çığrından çıkmaktadır.

Ben Türkiyede iki müsabakaya katıldım. Bunların ilki Taksim Belediye Gazinosunda tertipleneni idi. Sonradan bunun hakiki bir müsabaka olmadığını öğrendim. Bu, bir takım şahısların para kazanmak için tertipledikleri müsabaka idi. Daha sonra 1959 nisan ayında yapılan hakiki Türkiye Güzellik Müsabakasında birincilik aldım. Bu iki müsabaka bana bazı hakikatleri öğretmişti. Bu müsabakalar artık birtakım şahısların elinde kalmıştı. Bir sürü kim oldukları belirsiz adamlar, kendisini güzel sanan cahil ve basit kızların etrafını çeviriyorlar, kendilerine parlak teklifler yapıyorlardı. Aynı şeyi bana da defalarca yaptılar. Bu tekliflerin başında sinema yıldızlığı gelmektedir. Genç kızlarımızın düşmesine ve kötü yola sürüklenmesine asıl ve birinci sebebi

Bu tefrikanın fotoğrafları Türk Haberler Ajansı Fotoğraf Servisinden temin edilmiştir.

YÜRÜYÜŞ — Palermo Belediyesi, güzelleri her fırsatta plâja götürdü. İşte Alman güzeli ile Türk güzeli plâj yolunda yan yana...

ÇİÇEK DEMETİ — Palermolular, kıraliçe seçiminin yapıldığı günlerde sık sık güzelleri bir araya getirip, mukayese imkânını buldular. Resimde, güzeller bir arada görülüyorlar...

EDİYORUM

teşkil eden bu meseleyi ele alabilecek durum ve selâhiyette değilim. Fakat, bütün Türk ailelerine tavsiyem, genç kızlarının bu yola sürüklenmesine asla müsaade etmemeleri olacaktır.

Ben, güzellik müsabakalarındaki kalitesizliğin yalnız memleketimize has bir sistem olduğunu tahmin ediyordum. Fakat Palermo'da şahit olduğum olaylar beni bu tahminimde feci şekilde aldattı. Palermo'da insanı tiksindirecek ve kadınlığından utandıracak olaylarla karşılaştım. Birçok düşüklük ve bayağılıklara şahit oldum. Bir Türk kadınının ne kadar düşük olursa olsun, asla baş vuramıyacağı bu çirkefliklerden birini yazımın başında anlatmıştım. Diğerlerini anlatabilmek insanın yüzünü kızartıyor.

GELECEK HAFTA :

BİR TUNUSLU BENİMLE İLGİLENMEĞE BAŞLAMIŞTI

MAYOLARIN DİLİ — Joli Hotel'in bahçesinde güzeller... Soldan sağa: Türkiye, Lüksemburg, İzlanda, İngiltere, Belçika, Danimarka, İsviçre, Yunanistan.

YILDIZINIZ DİYOR Kİ

2 ekimden 8 ekime kadar: Doğduğunuz burcu bularak kendi falınızı okuyabilirsiniz.

KOÇ BURCU
21 MART - 20 NİSAN

Birkaç kişiye bazı sözler vermiş, ama hiçbirini tutmamışsınız. Bu vaziyet yıldızınızın sizi desteklemesine mâni oluyor. Başkalarını boş yere ümitlendirmeyin.

BOĞA BURCU
21 NİSAN - 21 MAYIS

Geçen hafta ayağınıza kadar gelen mükemmel bir fırsattan faydalanamamışsınız, ama merak etmeyin, buna benzer bir imkân pek yakında tekrar karşınıza çıkacak.

İKİZLER BURCU
22 MAYIS - 20 HAZİRAN

Siz her gördüğünüze karşı bir aşk temayülü hissediyorsunuz. Bu, fazla hassasiyetinizden ileri geliyor. Unutmayın ki bir gönülde birkaç sevda olmaz. Kararlı olun.

YENGEÇ BURCU
21 HAZİRAN - 22 TEMMUZ

Ömrünüzün bundan sonraki kısmında mühim ve ciddî hastalık geçirmiyeceğinizi sağlık yıldızınız temin ediyor. Eliniz biraz sıkı. Ekonomi, hasislik demek değildir.

ASLAN BURCU
23 TEMMUZ - 22 AĞUSTOS

Beş gün içinde yeni tanışacağınız bir şahsiyet size bir teklifte bulunacak. Kendisine nazik davranın, fakat teklifine yanaşmayın. Satürn, işi sizce hayırlı bulmuyor.

BAŞAK BURCU
23 AĞUSTOS - 22 EYLÜL

Daima başka hissedip başka konuşuyorsunuz. Bu hareketiniz etrafınızdakileri şaşırtıyor, sizi yanlış tanıyorlar. Herkese karşı daha samimî olsanız siz kazanırsınız.

TERAZİ BURCU
23 EYLÜL - 22 EKİM

Yıldızlarınız para mevzuunda bir bolluk devresine gireceğinizi haber veriyor. Hiç beklemediğiniz bir vesileyle durumunuz düzeliyor. Ama ekonomiye önem veriniz.

AKREP BURCU
23 EKİM - 21 KASIM

Bakın yıldızlarınız nelere dikkat etmişler. Çok kitap okuyormuşsunuz, ama hepsi faydasız şeylermiş, halbuki size kazanç getirecek çalışma fırsatlarınız varmış. Dikkat.

YAY BURCU
22 KASIM - 20 ARALIK

Venüs ve Merkür sizin hakkınızda Jüpitere karşı cephe almışlar. Tutulan yollar fena değil ama, hangisinin hakkınızda daha hayırlı olacağı haftaya belli olacak.

OĞLAK BURCU
21 ARALIK - 19 OCAK

Yakınlarınızdan hasta olan bir insan var. Kendisi tamamen iyileşecek, boş yere üzülmeyin. Para durumunuzda değişme yok. Gelecek hafta bir davete gideceksiniz.

KOVA BURCU
20 OCAK - 18 ŞUBAT

Hiç görüşmediğiniz, ama yakın akrabanız olan iki kişi bu hafta size gelecek. İstikbalde bu insanlardan biri hayatınızda mühim bir hâdise yaratacak, neticesi çok iyi.

BALIK BURCU
19 ŞUBAT - 20 MART

Yaşayışınızda ve hareketlerinizde bir değişme görülüyor. Yıldızınız çok memnun. Yeni tuttuğunuz yolda yürümeğe devam edin, faydalarını gözlerinizle göreceksiniz.

Perdeler Açılıyor

İstanbulda 8 sanat tiyatrosu, 8 piyesle yeni mevsime girdi. Bu sekiz piyesin yedisi tercüme, biri telif. Piyeslerin kostümleri için 3 kilometre kumaş harcanmış. İki yüze yakın sanatçı bu 8 piyeste rol almış. Ankara Devlet Tiyatrosu da 4 sahnede 4 eserle Ankaralıların huzuruna çıkacak. Bu sahifelerimizde sizlere İstanbul ve Ankara sahnelerinden birkaç fotoğraf sunuyor, Fransada hâlâ oynıyan «La Dame aux Camélias» dan ve Bregenz Festivalinde başarı kazanan bir Türk yazarının oyunu, «Güzel Helena»dan söz ediyoruz.

KÜÇÜK SAHNE

«Küçük Sahne» nin perdelerini «Müfettiş» açtı. Haldun Dormen'in sahneye koyduğu, Duygu Sağıroğlu'nun dekorlarını çizdiği, Zerrin Arpat'ın kostümlerini hazırladığı bu eser tam altı hafta afişte kalacak. Zerrin Arpat bu eserde rolü olmadığı için kostümleri hazırlıyor. 250 metre kumaş harcanan kostümler, renk ve biçim yönünden stilize edilmiş. Yukarıdaki fotoğrafta, Z. Arpat kostüm provası yaparken, altta ise «Müfettiş» in provasından bir sahne görülüyor. Soldan sağa: Yılmaz Gruda, Y. Alpar, N. Nural.

Şehir Tiyatrosunun Yeni Piyesleri

Fettan Kadın Şehir Tiyatrosu bu yıl beşe bölündü... İstanbul ve Kadıköy sahneleri Goldoni'nin «La Donna di Garbo» (Fettan Kadın) adlı eseriyle perdelerini açtılar. Oyunun rejisörü Hadi Hün... Yukarıdaki fotoğrafta, eserde rol alan sanatkârlar prova sırasında görülüyorlar. Soldan sağa, Bilge Zobu, Alev Özgül, Gül Gülgûn, Nezihe Becerikli, Reşit Gürzap, Behzat Butak, Gönül Ülkü. Nedret Güvenç Ankaraya gittiği için bu piyeste baş rolü Gül Gülgûn oynıyacak.

91 Numaralı Mahkûm Bu yıl Şehir Tiyatrolarının başına getirilen Muhsin Ertuğrul, Dram Kısmında «Hamlet» i sahneye koydu. Dram perdesi yine Shakespeare ile açıldı. Bu eserde Hamlet'i genç bir sanatçı, Engin Cezzar, Ofelya'yı Sibel Göksel, Polonius ve 1. Mezarcıyı Ulvi Uraz oynuyor... Lâle sinemasında açılan tiyatroda ise Müfit Kiper'in sahneye koyduğu «91 Numaralı Mahkûm» temsil ediliyor. Yukarıda bu piyesten bir sahne görülüyor: Samiye Hün, Şükriye Atav, Ercüment Behzat Lâv ve Müfit Kiper...

Ziyaret «Yeni Tiyatro» nun ilk piyesi Güren Mott'un «Ziyaret» i... Hüseyin Kemal Gürmen'in sahneye koyduğu bu eserde baş rolü Bedia Muvahhit oynuyor. Yukarıda, «Ziyaret» ten bir sahne görülüyor. Ayrıca Karaca Tiyatrosu, Yıldız Kenter ve Müşfik Kenter'le; Oda Tiyatrosu Altan Karındaş, Aliye Rona, S. Bekbay ile İstanbullu tiyatroseverlerin huzuruna çıktılar.

DEVLET TİYATROSU

Ekmek Parası Ankarada Üçüncü Tiyatro, perdelerini Felicien Merecan'ın «Ekmek Parası» adlı piyesiyle açtı. Yukarıda «Ekmek Parası» nın bir prova sahnesinde Elçin Saracoğlu ve Fethiye Tamer görülüyor.

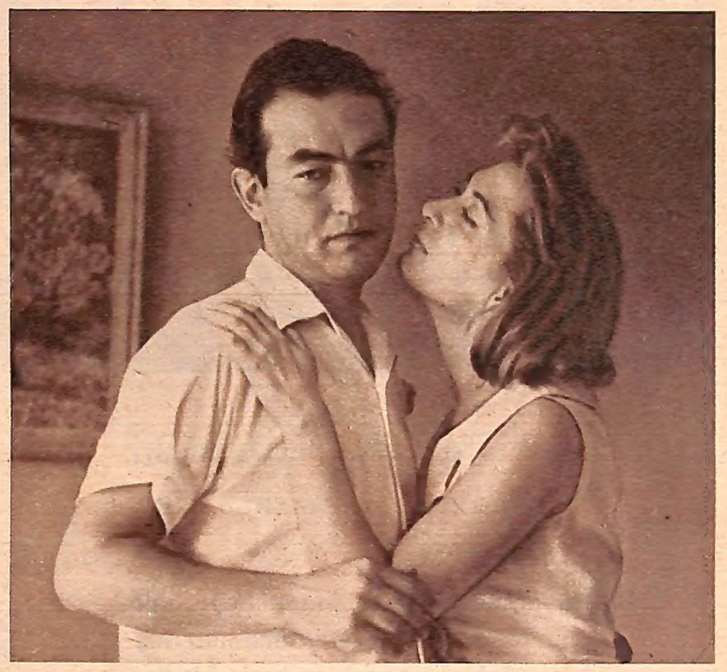

Karayar Köprüsü Küçük Tiyatroda telif bir piyes oynanıyor: «Karayar Köprüsü». Refik Erduran'ın yazdığı bu piyesin bir sahnesinde Halûk Kurtoğlu ile Nur Sabuncu görülüyor. Ayrıca Ankarada «Oda Tiyatrosu» nda Eugen O'Neill'in «Günden Geceye» adlı piyesi temsil ediliyor.

Kıral Oedipus Büyük Tiyatro, büyük bir eserle tiyatro mevsimine girdi. Sophokles'in «Kıral Oedipus» unu Takis Mouzenidis sahneye koydu. Yanda, sanatkârlar günlük elbiseleri ile eseri prova ederlerken görülüyor.

DÜNYA SAHNELERİNDEN HABERLER

Paris Hâlâ Kamelyalı Kadına Ağlıyor

KAMELYALI KADIN — «La Dame aux Camélias» dan bir sahne. Edwige Feuillere ve Paul Guers...

Paris muhabirimiz Gülgün Üstündağ bildiriyor: Eylülün ilk haftasında Pariste tiyatro mevsimi başladı. Hemen her gece yeni bir tiyatro perdelerini halka açıyor.

4 eylül cuma akşamı Théatre de Paris perdesini yine senelerden beri oynayan Alexandre Dumas Fils'in meşhur La Dame aux Camélias piyesi ile açtı. Piyesteki Marguerite Gautier rolünün inhisar ve imtiyazını yalnız kendi üzerinde taşıyan Edwige Feuillere bütün Parislileri 1501 inci defa oynadığı bu rolde yine hüngür hüngür ağlattı. Paradidekiler hasta Marguerite Gautier'nin haline göz yaşlarını saklamıya lüzum görmeden ağlıyor, parterdeki şık hanımlar ise mendillerini belli etmeden gözlerine tutuyorlardı.

Bu ilk gecede Parisin bütün meşhurları salonu doldurmuştu. Bunlar arasında Michele Morgan, Jean Pierre Aumont, Marisa Pavan bilhassa göze çarpmaktaydı.

La Dame aux Camélias piyesi Théatre de Paris'de daha otuz defa temsil edildikten sonra piyes üzerindeki telif hakkı, müellifin ölümünden 50 yıl geçmiş olacağı için kalkacaktır.

GÜZEL HELENA

Almanların en önemli sanat dergilerinden Das Schönste iki sahifesini Bregenz Festivalinde oynayan Güzel Helena piyesine ayırmış. Selâhattin Batu'nun yazdığı bu piyes için dergi şöyle diyor:

«Truva şehrinin bulunduğu Türkiyenin bir yazarı Selâhattin Batu'nun yazdığı Güzel Helena büyük ilgi topladı.» Yanda Helena rolünü oynıyan Alman tiyatrosunun en büyük kadın sanatkârı Käthe Gold, yukarıda soldan sağa: Yazar Selâhattin Batu, mütercim, rejisör ve sanatkârlar...

Beyaz Menekşeler

YAZAN: EDWARD CRANDALL

ÇEVİREN: A. MAZHAR KUNT

Hayat, bu sayıdan itibaren heyecanla dolu bir aşk ve macera romanına başlıyor. Çok genç ve tecrübesiz bir kız, kâtibe olarak girdiği evde hiç beklemediği hâdiselerle karşılaşacak; korku, heyecan ve aşkın gerçek mânasını gene burada anlıyacaktır.

MADAM Porter önündeki kâğıtlara bir göz attıktan sonra bana dönerek:

— Buyurun oturun Miss Stone... dedi. Doğrusu bu kadar genç olduğunuzu tahmin etmiyordum.

— Ocak ayında yirmi birime basacağım efendim... diye cevap verdim.

— Ha sahi, Mr. Warren bana yazmıştı ama unuttum. İmtihanlarınızı haziranda bitirmişsiniz, o zamandan beri de onun yanında sekreterlik ediyormuşsunuz öyle mi?

Başımla tasdik ettim. Benim izahat vermemi bekliyor gibiydi. Halbuki Mr. Warren yazdığı mektupta hakkımda yeter derecede malûmat vermişti. Bu sessizlik canımı sıkıyordu. Sırf bir şey söylemiş olmak için konuştum:

— Babam Lâtince ve Yunanca öğretmeni idi, öleli üç ay oluyor.

— Vah vah, anneniz sağ mı bari?

Bu suali sorarken nazarlarını pencereye çevirerek ufukta uzanan engin denize doğru baktı. Ben hemen cevap verdim:

— Annem ben beş yaşımdayken ölmüş...

İnsanın, tasavvurlarında nasıl yanılabileceğini bir kere daha müşahede ediyordum. Mr. Warren bana, Madam Porter'in babasından büyük bir servet ve mülk kalan bir kadın olduğunu ve bir kâtibe aradığını söylediği zaman, karşılaşacağım kimseyi kır saçlı, muhterem bir kadın olarak tahayyül etmiştim. Gerçi Madam Porter de altmış yaşlarında görünüyordu. Ama tahminimden çok başka bir tipti. Zayıf ve uzun boyluydu. Bakışları bir acayipti. Görünüşü, konuşmasının aksine olarak insana hiç itimat ve samimiyet telkin etmiyordu. Ani bir kararla tekrar bana doğru döndü:

— Peki sizi kabul ediyorum, hemen işe başlıyabilir misiniz?

— Tabiî Madam, yalnız bavulumu otobüs durağında bırakmıştım...

— Makbuzunu Perkins'e verirsiniz, o eşyanızı aldırtır. Sizin gibi candan bir kimseye çok ihtiyacım var. Gelişiniz iyi oldu... Ha unutuyordum, bu gece ve yarın gece üzerinize başka bir şey giymeğe lüzum yok, ama öbür akşam münasip bir elbise giyersiniz!

Ufak bir duraklamadan sonra devam etti:

— Kocam da o gün dönmüş olacak...

Demek bir de Mösyö Porter vardı. Bunu hiç düşünmemiştim. Bu sözleri gayet tabiî bir ifadeyle söylemişti. Ama nedense bu basit haber bende çok derin bir tesir bıraktı. Madam Porter bakışlarını gene üzerime çevirdi:

— Yapacağınız işlerin ne olduğunu yarın anlatırım. Bu akşamlık söyliyeceğim başka şey yok. Yalnız sizden sofraya konacak çiçeklerle meşgul olmanızı rica edeceğim. Bahçede bir limonluk vardır. Çiçekleri oradan alabilirsiniz.

Sözlerini o şekilde bitirdi ki, daha fazla onu rahatsız etmenin doğru olmıyacağını hesaplıyarak:

— Meşgul olurum efendim... dedim ve kapıya doğru yürüdüm. Tam çıkacağım sırada:

— Ha Miss Stone!... diye seslendi.

— Buyrun efendim?

— Bir şey daha söylemek istiyorum. Burada belki alışmadığınız bazı şeylerle karşılaşacaksınız. Hiçbir şeyle fazla ilgilenmeyin, başkalarının lâkırdılarına da önem vermeyin. Mütecessis olmamağa, her şeyden mâna çıkarmamağa çalışın.

Bir an durduktan sonra ilâve etti:

— Ama size bunları tembih etmeğe lüzum yok. Zeki ve aklı başında bir kız olduğunuz belli, selefiniz gibi değilsiniz.

— Selefim mi?

— Evet, sizden evvel bir başka kâtibe vardı. Kendisini cidden severdim, ama bir dakikası bir dakikasına uymazdı. Çok sinirli ve evhamlı bir insandı.

Sözlerinden hiçbir şey anlamamıştım. Bunları bana söylemeğe ne lüzum vardı. Bir an ikimiz de sustuk. Odanın içinde bir sessizlik oldu. Derinden, aşağıdaki kayalıkları döven dalgaların sesi duyuluyordu. Bir şey söylemek lüzumunu hissettiğim için aklıma ilk gelen suali sordum:

— Eski kâtibenizin ne gibi halleri vardı?

Madam Porter'in bakışları gene daldı:

— Yalnızlıktan çok ürkerdi. Yanında daima birini ararda. Çok korkak ve çekingen tabiatliydi.

— İşini bu yüzden mi bıraktı?

— Miss Fain mi? Hayır, öldü zavallı.

Sırtımda soğuk bir ürperti duydum. Öldü kelimesini pek basit telâffuz etmişti. Gülümsemeğe çalışarak:

— Çok yazık... dedim.

Hizmetine gireceğim kadınla bu ilk temasım ne kadar garip konuşmalarla başlamıştı? Odada daha fazla kalmak istemedim. Yatacağım yeri de görmek istiyordum. Asabımın iyice bozulmuş olmasına rağmen, tabiî görünmeğe çalışarak odadan ayrıldım. Loş koridora çıkınca birden irkildim. Kapının hemen yanıbaşındaki büyük heykelin gölgesinde duran bir insan, hiç kımıldamadan bana bakıyordu. Yarabbi ne kadar acayip bir yere gelmiştim? Bu evin insanları da kendisi kadar soğuk ve gayritabiî idi. Bu adam her halde Perkins olacaktı. Birkaç adım attım. Hiç gülmeden selâm vererek bana yol gösterdi. Merdivenleri çıkarken dikkat ettim, yürüyüşü bile acayipti. Odadan içeri girince bavulumun makbuzunu kendisine uzattım ve alâkadar olmasını rica ettim. Hiçbir şey söylemeden cebine koydu, sonra soğuk bir ifade ile:

— Akşam yemeği saat sekizdedir... dedi. Ama Madam sizi saat yedi buçukta salonda bekliyecek.

Perkins bu sözlerden sonra kapıyı kapıyarak gitti. Odada yapayalnız kalmıştım. Etrafa bir göz gezdirdim. Selefimi hatırlatacak hiçbir eşya yoktu. Ama onun burada öldüğünü hiç bilmesem daha iyi olurdu. Kendimi toplamağa çalıştım. Üstümü başımı düzelttim. Saçlarımı taradım. Dudaklarımın rujunu tazeledim. Sonra bahçeye indim. Garajın ve eski ahırların önünden geçerek limonluğun bulunduğu yere geldim. Perkins yerini göstermese, kayalar arasında âdeta saklanmış gibi duran bu yeri kendi kendime dünyada bulamazdım. Aralık duran küçük kapısının yanına yaklaştığım zaman içerden sıcak bir hava yüzüme çarptı. Usulca kapıyı iterek içeri girdim. Kalın bir ses emreder gibi yükseldi:

— Kapıyı gene kapayın!

Mihaniki bir hareketle ve hiç düşünmeden söyleneni yaptım. Koca bir yeşillik yığınının ortasında mavi keten pantolonlu, buruşuk gömlekli genç bir adam, önündeki tahta masanın üzerine eğilmiş bir şeyler yapıyordu. Sesin sahibi bu gençti. O kadar meşguldü ki, başını kaldırıp bana bakmamıştı bile.

— Ben yeni gelen kâtibeyim... dedim.

Sesimi duyunca, ayağa kalkarak bana döndü.

— Öyle mi? Çok güzel. Adınız ne?

— Susane Stone.

— Benimki de Will Coles. Gördüğünüz gibi çiçek yetiştirmekle meşgulüm. İsteyene veririm. Artık, sofraya mı korlar, mezara mı korlar, orasını bilmem.

Bu acı istihzanın mânasını da kavrıyamamıştım. Bu sözlerle her halde bir şeyi kastediyordu. Her şeye rağmen bu gencin yüzünde Madam Porter'inkine benzemiyen bir samimiyet ifadesi vardı. Neden olduğunu bilmediğim halde, yüzünü birkaç saniye gördüğüm bu insana sonsuz bir itimat duyar gibi oldum.

— Demek vermesi sizden... diye ben de yarı şakayla onun sözüne mukabele ettim. Şu masanın üzerinde bu kadar uzun uzun tetkik ettiğiniz şey nedir kuzum söyler misiniz?

Toprakla yoğrulmuş kuvvetli elleriyle orada duran mikroskopu okşadı.

— Araştırmalar yapıyorum. Bütün zevkım bu. Günün birinde gazetelerde, genç bir ilim adamı yeni bir gübre formülü keşfetti diye okursanız, hiç şaşmayın.

Gözlerinin içinde gizli kalmış bir ıstırabın izlerini seziyordum. Bu genç adam da evin diğer sakinleri gibi esrar dolu bir hava içinde yaşıyordu. Benim tereddütlü, meraklı bakışlarımı farkederek gülümsedi:

— Öyle muamma çözmek istiyor gibi bir yüz takınmayın. Benim acayip görünüşüme zamanla alışırsınız. Şimdi bunları bırakalım, size birşey söyliyeceğim. Yarın beraber sinemaya gidelim desem darılır mısınız?

— Zannederim ancak akşamları serbest kalabileceğim.

Ağzımdan bu söz nasıl çıktı ben de bilmiyordum.

(Devamı gelecek sayıda)

Kruşçef Amerikada

Rus diktatörünün son senelerin en mühim siyasi hâdisesi olan Amerika seyahatini bütün teferruatiyle veriyoruz.

Yuhalar ve kadeh kaldırmalar

Bu iki zıt tezahür Kruşçef'i, Amerika seyahati esnasında yan yana ve devamlı olarak takip etmiştir. Yukarıda Rus diktatörü, Amerikan bankacı ve sanayicilerinin New York'taki Commodor Otelinde şerefine verdikleri bir ziyafette görülüyor. Kruşçef biraz sonra sokağa çıktığı zaman, ellerinde «Macaristanı unutma», «Kızıl fare, Macaristan boğazında kalacak» gibi dövizler taşıyan bir kalabalıkla karşılaştı...

BİRKAÇ yıl önce idi. Moskovada, birçok şahsiyetlerin hazır bulunduğu siyasi bir kokteyl partide, Sovyetler Birliği Başvekili Nikita Sergiyeviç Kruşçef; Kremlin koridorlarında koşarak «Kruşçef delidir, Kruşçef delidir» diye bağıran bir Rusa dair fıkra anlatıyordu:

«Adam yirmi üç yıl hapse mahkûm oldu» dedi. «Üç yıl parti sekreterliğini tahkirden, yirmi yıl da devlet sırrını açığa vurmaktan.»

Ve katıla katıla gülmeğe başladı. Vücudu sarsılıyor, altın kaplama iki dişi pırıl pırıl ediyordu. Gülmiyen yalnız gözleri idi. Nadiren gülen bu mermer bakışlı gözleri yabancı diplomatlara dikilmiş, kendisinden başka hiçbir komünistin söylemeyi aklından bile geçiremiyeceği ve kendine olan sonsuz güvenin ifadesinden başka bir şey olmıyan fıkranın tepkilerini tahlile çalışıyordu.

Bir buhar makinesi gibi enerji dolu olan bu 65 yaşındaki eski maden işçisi, güneşle beraber kalkar, 22 ye kadar durmadan çalışırdı. Taşan enerjisini bununla da yatıştıramayınca yarı beline kadar soyunup Başvekil Yardımcısı Anastas İ. Mikoyan ile güreş tutardı. Misafir olarak gitse dahi her yerde ev sahibi idi. Dinleyici değil konuşan adamdı. 15 eylül 1959 salı günü indiği Birleşik Devletler topraklarındaki seyahat programını tanzim eden de o olmuştu. Amerika hükümetine bu işte hemen hemen emniyet tedbirleri almak; asker, polis, hususi detektif, millî emniyet mensubu 15.000 kişiyi seferber etmekten başka bir şey kalmamıştı.

Kruşçef'in Amerikada temas etmek istediği kimselerin başında, bu memleketi idare ettiklerine kani olduğu iş adamları geliyordu. Sonra halkla bol bol temas, özel öğle ve akşam yemekleri. İş adamları ile yaptığı konuşmalarda onlara Sovyetler Birliğinde iş teklifinde bulunuyor, kendisine mukabil iş teklif edilince de: «Ben işimden memnunum» diyordu. Los Angeles'de şerefine tertibedilen bir ziyafette sorulan suallere kızarak: «Eğer Amerikan halkı sözlerimi yanlış tefsir etmekte devam eder ve beni ciddiye almazsa seyahatimi kısa keser ve derhal geri dönerim» demiş; fakat ayın yirmisinde Hollywood'da 20th Century-Fox stüdyolarında en meşhur 400 artistle yediği öğle yemeğinde neşeli neşeli konuşmuş, yemekten sonra da bir can-can sahnesinin çekilişinde hazır bulunmuştu.

Bu film hakkındaki düşüncelerini de şöyle anlatmıştı:

«Dans gayri ahlâki ve zevksiz. Bu müstehcen filmin Rusyada gösterilmesine müsaade edilemez. Bir kadının güzelliği yüzünün ifade ve asaletindedir. Normal ahlâkta bir insan bu gibi danslardan hoşlanmaz.»

Kruşçef'i Amerikada 15.000 kişi korudu. Hükümet âzami misafirperverliği gösterdi. Sıcak bir kabul gördüğü San Francisco hariç, umumiyetle aleyhte tezahüratla karşılandı. Aleyhte tezahüratta bulunmıyanlar da susmak ve alkışlamamakla onun selâmlarına mukabele ettiler. Bu sessiz kalabalıkların arasından yer yer yükselen dövizler, Macar katliamının kan lekeleri gibi diktatörün karşısına dikildi. Birleşmiş Milletler binasından çıkarken yalnız bir kişi delice alkışladı. Onu da başka birisi adamakıllı dövdü. Döven tevkif edildi. İşçi temsilcilerine: «Sizler kapitalistlerin uşakları, kölelerisiniz; kuklalarısınız. Acıyorum sizlere.» diye bağırmaktan çekinmedi. Temsilciler: «Bizler de diktatörlük altında yaşıyan her insana acıyoruz.» diye cevap verdiler.

Kruşçef'i Amerikaya Eisenhower davet etmişti. Gaye de batı ile doğu arasındaki, Berlin başta, bütün meseleleri çözmiye yardım edecek görüşmelerde bulunmaktı. Amerikaya aynı gayelerle geldiğini söyliyen Sovyet diktatörü gayet samimi bir şekilde bu gayenin tahakkukunu isterken hiçbir yerde ihtilâl çıkarmak tasavvurunda olmadıklarını, fakat dünyanın neresinde ihtilâl çıkarsa yardıma koşacağını itiraf etmekten de çekinmiyordu. Topyekûn silâhsızlanmayı teklif ediyor, fakat silâhsızlanmayı geniş bir kontrola yanaşmıyordu. Rus görüşünden hiç ayrılmamış görünüyordu.

Dünyanın bir numaralı propagandacısı bütün bu iniş ve çıkışlarında, nadiren gülen mermer bakışlı gözlerini, bundan birkaç yıl önce «Kruşçef delidir» fıkrasını anlatırken olduğu gibi, yine muhataplarının üstüne dikiyor, onların tepkilerini tahlile çalışıyordu. Fakat bütün gördüğü; sulh içinde hür ve müstakil yaşamağa azimli, her türlü tecavüzü önlemeğe hazır ve imanlı koca bir topluluk idi. On üç gün süren Amerika seyahatini tamamlamış olarak Birleşik Devletlerden ayrılırken bu azim ve imana her zamankinden fazla inanmıştı.

BİR MİLYAR KİŞİYE HÜKMEDEN İNSANI İDARE EDEN KADIN

Rusyanın hâkimi Kuruşçef'tir. Ama Kuruşçef'e de hükmeden biri vardır; karısı Nina... 1918 de son Rus Çarı Aleksandr'ın katlinden sonra, Rusyada siyaset adamlarının hayatında rol oynıyan kadın çıkmadığı söyleniyordu. Stalin'in üç karısı vardı. Bunlardan ancak ikincisi, Nataşa Allelueva'nın biraz siyasi tesiri görülmüştü. O da, daima gizli polisin göz hapsi altında yaşamış, ancak kocasının yazılarını kaleme almak suretiyle Staline yardımı olmuştu. Bu hariç tutulursa, Çarlıktan bu yana, Rus liderlerinin eşleri arasında kocasının iş hayatına tesir eden yegâne kadın Madam Kruşçef olmuştur. Stalin zamanında Kruşçef, sırtında bir Ukrayna gömleği, başında kasket, diktatör liderin yaptığı hararetli konuşmalardan yorgun argın ve sinirli halde çıktığı zaman, doğru evine koşardı. Çünkü bilirdi ki, karısı kocaman semaverde pişirdiği çayını hazırlamış, onu bekliyor. Madam Kruşçef kocasını karşısına alır, zihnini işgal eden meseleleri sükûnetle halletmesi hususunda ona elinden geldiği kadar yardım ederdi. Bir erkeğin salim düşünebilmesi için evinde huzur bulması ve karısından ihtimam görmesinin şart olduğuna iman eden kadınlardandı. Madam Kruşçef'in temkinli hareketleri ve olgun fikirleri, kocasını birkaç kere ölümden bile kurtaracak kadar faydalı olmuştur.

Kruşçef, Stalin gibi doktorlara fazla bel bağlamaz. Onun doktoru karısıdır. Hasta olunca, karısının hazırladığı ilâçları kullanarak kendini tedaviye çalışır. Bazan karısının tavsiyesiyle sokağa çıkmaz ve istirahat eder. Kruşçef gene eve kapandı derler. Bu yuvarlak çehreli, kestane saçlı kadın Ukraynalı kocasının hayatını böylece idare edip durur. Bir albay olan babası Çarın sadık adamlarındandı. Kızına iyi bir tahsil vermek için elinden gelen her şeyi yapmıştı. Bu ihtimamın neticesi olarak bugün Nina Kruşçef, Rusyanın en kültürlü kadınlarından biri sayılmaktadır. Nina bu kültürden kocasını da istifade ettirmiş, ona okuma ve müzik zevkini aşılamıştır.

Moskovadan 35 km. uzakta, Uspenskoje kasabasındaki güzel villânın mutlak hâkimi odur. Kruşçef evden içeri girdikten sonra karısının sözüne göre hareket eder. Giyeceği elbiseleri, gömlekleri, kravatları hep karısının zevkine göre seçer.

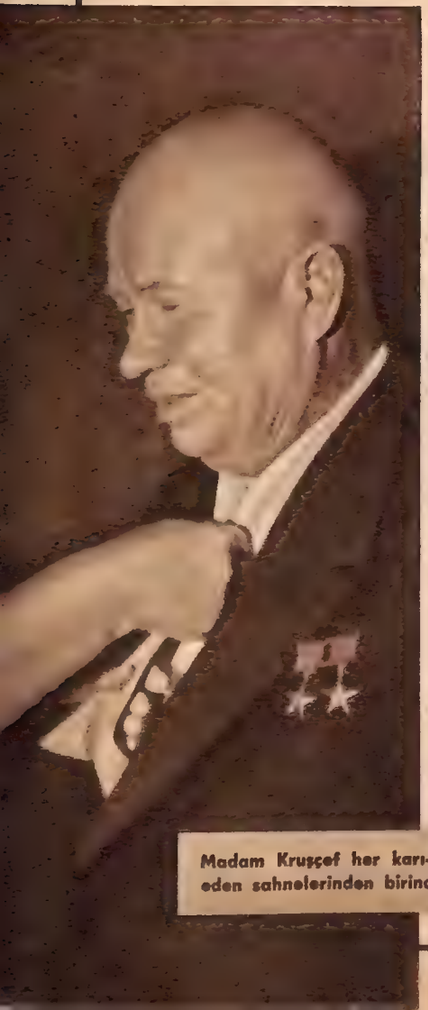

Madam Kruşçef her karı-kocalık hayatının en çok tekerrür eden sahnelerinden birinde, kocasının kravatını düzeltirken.

ODO-RO-NO (KOKU GİDERİCİ) kullandığınız zaman

banyodan yeni çıkmış intibaını uyandırırsınız

Saat, ister sabahın, ister akşamın 4'ü olsun ODO-RO-NO sayesinde size refakat edenler üzerinde en hoş tesiri bırakırsınız... sizi beğenenlerin kelimenin tam manasiyle gözlerini kamaştırırsınız.

Banyodan sonra ODO-RO-NO kullanırsanız, banyonun verdiği teraveti her gittiğiniz yere, her yaptığınız işe beraber götürmüş olursunuz. ODO-RO-NO terlemiye mani olur... nahoş ter kokusunu tamamen bertaraf eder... tesiri 100 de 100 kat'idir. ODO-RO-NO, kadın, erkek, ailenin bütün fertleri için ideal bir cazibe bekçisidir.

ODO-RO-NO

günlük itiyatlarınızdan olmalıdır

FAAL 0 8-59

Hayat, Milletlerarası Konkur Hipiklerde

KANADLI EKIP — Resim, memleketimizde ilk defa yapılan Milletlerarası Konkur Hipiklerde, bir puvan farkla ikinci gelen ekibimizi, parkura çıkmadan evvel tesbit etmektedir. En sağda Fransız ekibinde dünya çapında şöhrete sahip meşhur D'Oriola'yı geride bırakan Türk binicisi Erdoğan Ersal (sivil) görülmektedir. Yukarıda, memleketimize Bildenberg toplantısı için gelen, Dünya Binicilik Federasyonları Başkanı Prens Bernhart, Konkur Hipiklerin galiplerine kendi eliyle hediyelerini veriyor.

BALO — Zeynep Kâmil Hastanesi ilâve tesisleri menfaatine Beylerbeyi Sarayında verilen baloya, Konkur Hipiklere katılmış yerli, yabancı ekipler de iştirak etmiş, sabaha kadar sarayın pistinde dansedilmiştir. Resim, pistte dansedenleri gösteriyor.

MEŞHUR BİNİCİ VE AT — Fransız ekibinin başında gelen D'Oriola, 500.000 liraya sigortalı Jaguar isimli atı ile Konkur Hipiklere katılmış ve yine şöhretine lâyık bir başarı sağlıyarak seyircilerin alkışlarına mazhar olmuştur.

«Viyana Şehri Tarihi Müzesi» nde teşhir edilen tarihî iskambil kâğıtları. Soldan sağa, Padişah Avcı Dördüncü Sultan Mehmet, Avusturya İmparatoru Leopold, Leh Kıralı Sobieski ve muhasara esnasındaki Viyananın temsili bir resmi.

İkinci Viyana Muhasarası

Viyana büyük bir paniğe uğramıştı. 60 bin kişi ile birlikte şehri terkeden Alman İmparatoru civar köylerde yiyecek bir yumurta bile bulamamış, geceyi bir samanlıkta geçirmişti.

YAZAN: EMİN ALİ ÇAVLI

PADİŞAH Avcı Dördüncü Mehmet; hem av sahasına yakın olduğu, hem de babası İbrahimin şehadetine sahne olan İstanbul sarayından uzak bulunduğu için, Edirneyi hükümet merkezi gibi yapmıştı. Ava tasavvur edilemiyecek bir ihtirasla sarılmıştı. Balkanları çeviren otuz bin kişilik bir avcı kafilesi, av sürülerini Avcı Mehmedin bulunduğu sahaya sevkediyordu. Avcı Mehmet, devlet işleriyle hemen hiç meşgul olmaz, muhteşem av eğlencelerinden başka bir şeyle uğraşmazdı.

Sadrazamı Köprülü Fazıl Ahmet Paşa, o vakit Giritte Hanyanın muhasarası ile meşguldü. Edirnede vekili Kara Mustafa Paşa bulunuyordu.

O sıralarda Evliya Çelebi, Kara Mustafa Paşayı ziyaret etmişti. Ona seyahat hâtıralarını anlatıyor; gezdiği yerleri tatlı ve renkli ifadesiyle uzun uzadıya tasvir ediyordu. Viyanadan da bahsetti. Şehre nasıl bir seferet alayı ile girdiklerini, Viyananın temaşaya şayan yerlerini anlatırken Kara Mustafa Paşa:

— Evliyam, her zaman Kanuni Süleymanın Viyana önündeki inhizamı gözümün önüne geliyor. Padişah bir vezirini büyük bir ordu ile Viyana üzerine yollamalı. Bu inhizamın intikamını mutlaka almalıdır... dedi.

Kanuninin ilk Viyana muhasarasından beri geçen zaman bir buçuk asra yaklaşıyordu. Kara Mustafa Paşaya göre, niçin bu şehir, üç kıta üzerine yayılmış Osmanlı İmparatorluğunun toprakları içinde bulunmasındı? Oraya karşı açılacak tedbirli bir seferin muvaffakıyetle neticeleneceğine şüphe yoktu.

■

Girit tamamiyle zaptedildi. Ordularımız, Lehistan ovalarında at oynatmıya başladı. Fazıl Ahmet Paşa öldü. Yerine Merzifonlu Kara Mustafa Paşa geçti. Macaristanın iç işleri ona Viyana seferi için tasmim ettiği fırsatı hazırlıyordu.

Macaristan, Kanuni zamanında zaptedilmiş; Macar Kıralı, Mohaç muharebesinde telef olmuştu. Kanuni; Eflak ve Boğdan gibi Tuna ötesindeki hükümetleri Beylik şeklinde idare etmek istiyordu. Macaristan kıralsız kalınca bir kısmını ilhak edip öteki kısmında da yeni bir kırallık kurmuştu.

■

On yedinci yüzyılın ikinci yarısında Macar asılzadelerinden Emre Tököly, Avusturyaya karşı bir istiklâl mücadelesi açmıştı. Kara Mustafa Paşa, Macarların bu arzusunu tamamiyle destekliyordu. Avusturya ile yapılan müzakereler iyi netice vermemişti. 1683 senesi kışının soğuk günlerinde ordu Edirneden hareket ederek ilkbaharda Belgrat istihkâmına girdi.

Alman İmparatoru unvanını taşıyan Avusturya Kıralı Birinci Leopold, büyük bir telâş içinde, Lehistan Kıralı intihap olunan Jean Sobieski ile bir ittifak yaptı. Viyana şehrini tahkim etti. Alman kıral-larına, prenslerine haberler yolladı.

Avcı Dördüncü Sultan Mehmet, Belgrat şehrinde kalmış; orduyu mutlak vekâlet ile Sadrazam Kara Mustafa Paşanın emrine vermişti. Ordu büyük bir intizam ve ihtişam içinde Macaristanın dümdüz ovalarından ilerlemeğe başladı. Üstünü Belgrad'a gelince Sadrazam Kara Mustafa Paşa bir harb meclisi kurdu.

— Bir, iki kale zaptederek vakit geçirmekten ise neticeyi kalbinden vuralım, Viyanayı ele geçirelim... Bu suretle düşmanın bel kemiğini kıralım... dedi.

Halbuki sefer başlangıcında böyle bir düşünce yoktu. Meclisi derin bir sükût istilâ etti. Paşa teklifini tekrar etti.

Budin Valisi İbrahim Paşa söze atıldı:

— Viyanaya gitmeden önümüzde Yanık Kale ve Komron gibi iki müstahkem mevki var; bunlar zaptedilmeyince Viyanaya gitmek doğru değildir... dedi.

O, sarih bir surette bu maceranın aleyhtarı idi. Kırım Hanı Murat Giray da aynı fikirde bulundu. Harb meclisinde en baş mevkie oturmuştu. Teşrifat usulünce Sadrazamdan önce gelirdi. Kara Mustafa Paşa Viyana seferinin tehlikeye girdiğini görünce bir hiddet ve asabiyet içinde mecliste bulunan diğer paşalara, beylere hitab ederek:

— Niçin sükût ediyorsunuz? Kale değil, iklim fethetmeliyiz diye bağırdı.

Paşalardan biri:

— Harb için yola çıktık... Ferman sizden, hizmet bizden... diye cevap verdi.

Diğer âzalar da ona iltihak etmiş, Viyana Seferi başlamıştı.

Bu karar Belgratta kalan Avcı Mehmede bildirildi. Padişah bu karara hayret etmişti:

— Viyana dilde yoktu. Maksadımız Yanık Kalenin zaptı idi. Paşa ne saygısızlık ederek bu sevdaya düştü! Önceden haberim olsaydı, buna muvafakat etmezdim. Hoş Hak Taalâ kolaylık versin. Âkıbeti hayırlı olur!... dedi.

Ordu 1 temmuzda Viyana üzerine yürümeğe başladı. Alman İmparatoru Birinci Leopold büyük bir telâş içinde şehri terketmeğe çalışıyor, fakat halk arasında mevkiini kaybedeceğinden korkuyordu. Nihayet Türk akıncılarının büyük bir süratle ilerlediğini anlayınca temmuzun sekizinci günü akşamı halkın hakaret ve tehditleri arasında şehirden çıkıp uzaklaştı. Şehirde bulunan ecnebi sefirler de imparatoru takibettiler. Onların arkasından şehrin vaktü halleri yerinde olanları da - takriben altmış bin kişi - Viyanayı hemen terketti. İmparatorun firarı gayet acele olmuş, civar köylerde bir yumurta bile bulamamış, geceyi bir samanlıkta geçirmek mecburiyetinde kalmıştı. Arkadan Tatar akıncıları bir şimşek hızıyle ilerliyordu. İmparator şehirden şehire gizlice kaçarak canını zor kurtarmıştı.

Leopold, Viyana şehrinin müdafaasını Ernst isminde bir kumandana tevdi etmişti. Asıl Avusturya ordusuna da Charles de Loraine kumanda ediyordu. Türk ordusuna Eflâk, Boğdan, Erdel ve Macar beyleri de katılmıştı. Bu yardımcı askerlere ekseriyetle, köprü başı vazifesi veriliyor, erzak ve nakliye işlerinin nezareti tevdi olunuyordu. Ordumuz bütün mevcudu ile yüz yirmi bin kişiye baliğ oluyordu.

14 temmuz 1683 akşamı Kara Mustafa Paşa ordugâhını, şimdi Viyana şehri içinde bulunan, o vakit ise Viyana istihkâm hatlarına sekiz yüz metre kadar uzakta bulunan bir kilise harabesi civarında kurmuştu. Viyana kumandanına buradan bir mektup yolladı. Bu mektupta: «Şehir; sulhen teslim olursa, ahalisinin mal ve canı emniyet altına alınacak; aksi takdirde yağma edilecek...» diyordu.

Mektubuna cevap alamayınca şehri şiddetle bombardıman ettirdi. En mühim müdafaa vasıtası olan kale duvarlarının lâğımlarla tahribine başlandı. Şehir iki aya yakın muhasara altına alınmış, lâğımlar patlamış, top ateşleri etrafı bir harabe haline getirmişti. Viyana son müdafaa vazifesini yapıyordu. Erzak azalmış, mühimmat tükenmeğe yüz tutmuştu.

Alman imparatoru bütün Alman prenslerine imdat mektupları yağdırmıştı. Müttefiki olan Leh Kıralı Jean Sobieski'nin bir an önce harekete geçmesi için istirhamnameler yollamıştı. Bu yardımcı kuvvet ancak ağustos sonlarına doğru yola düzüldü. Yüzlerce müstakil hükümetlere ayrılmış olan Alman prenslerinin çoğu bu imdat talebine koşmuşlardı. Saksonya süvarileri başta geliyordu. Suap, Bavyera, Frankonya, Anhalt, Hanovra, Laxe Lauenburg, Würtenberg, Holstein, Hohenzollern, Eisenbach, kıral, dük ve prensleri imdat ordusuna katılmışlardı.

Eylülün on birinci günü müttefik ordular Viyana önünde göründüler. Kara Mustafa Paşa Sobieskinin gelişini istihfafla karşılamıştı. Muhasarayı terkedip düşmanla çarpışmayı teklif edenler de aynı muameleye uğradılar. Esasen Lehlerin ve Almanların baskısı âni olmuştu. Tuna nehrinden geçiş yapan düşman ordusunu durdurmak için yollanan Kırım Hanı Murat Giray alâkasız kalmıştı.

Düşmanın âni baskını halinde tamamiyle meydan muharebesine hazırlanmamış ordumuz ricat mecburiyetinde kaldı. İmparator kendisinden önce Viyanaya kimsenin girmemesini emretmişti. Jean Sobieski müstakil bir hükümdar sıfatiyle şehre 13 eylülde; bir gün sonra da imparator şehre girdi. Leh kıralı ile karşılaştı. Mülâkat at üzerinde ve gayet soğuk bir surette cereyan etmişti.

Kara Mustafa Paşa, kendisine muhalefet eden ve harb saflarında ilk defa bozulan Budin Valisi İbrahim Paşayı idam ettirdi. Kendisi Belgrada çekildi. Burada bu bozgunun cezasını çekmiş, padişahın emriyle o da aynı âkıbete uğramıştır.

Viyana önlerinde başlıyan bu mücadele Lehlerle, Almanlara iltihak eden Rusların ve Venediklilerin yardımlariyle on altı sene sürmüş, 1699 Karlofça müsalâhasiyle sona ermiştir.

İkinci Viyana muhasarasının son gününde (12 eylül 1683) Kahlenberg' deki muharebeyi canlandıran bir tabloyu 16 ncı, 17 nci sahifelerimizde bulacaksınız.

Hayat

İkinci Viyana

(KAHLENBERG MUH

Aslı «Viyana Şehri Tarihi» Müzesindedir.

Muhasarası

BESİ : 12 eylül 1683)

Hayat

İkinci Viyana Muhasarası

(KAHLENBERG MUH[illegible]BESİ : 12 eylül 1683)

Aslı «Viyana Şehri Tarihi» Müzesinde

ESAT PAŞANIN
ÇANAKKALE
HÂTIRALARI

Conkbayırı'ndaki Kritik Durum

9. TÜMEN Erkânı Harbi Hulûsi Bey tarafından, Kumandan vekili iken yazılmış bir raporda, düşmanın, Conkbayırına karşı tekrar ve şiddetli taarruza geçtiği, cephane kollarının henüz gelmediği ve takviyenin zaruret halini aldığı bildiriliyordu. İki cephane kolu gönderildi ve Conkbayırı'nın durumu hakkında da ordu kumandanlığına malûmat verildi.

Saat 1.00: 9 uncu Tümen kumandan vekilinin Conkbayırı'ndan gönderdiği raporda, düşman taarruzunun durdurulduğu ve sabahleyin Kennengiser Bey tarafından yapılması kararlaştırılan taarruzdan vazgeçildiği, yalnız 64 üncü Alayın, düşman taarruzu cepheden kırıldıktan sonra Şahintepe üzerinden karşı taarruza geçirileceği, düşman kuvvetinin bir tümen tahmin olunup baskın tarzındaki taarruzda Kocaçimen - Conkbayırını zaptetmek tehlikesinin önlendiği ilâve ediliyordu.

Saat 1.00 de Cemil Bey, 9 uncu Tümen karargâhına telefon ederek Kocaçimentepesi'ne ulaşıp kumandayı ele aldığını bildirdi.

Saat 1.15: 19 uncu Tümen kumandanı, istihkâm bölükleri kumandanının haberlerine atfen; düşmanın evvelce istihkâm bölükleri tarafından hazırlanan Şahintepe'deki mevzii işgal ettiğini, fakat ateşimiz karşısında dayanamıyarak siperleri terkle batıya doğru çekildiğini ve Düztepe'nin batısındaki tahkimatın kale bölüğü ile işgal edilip sağında 25, solunda da 72 nci Alaylarla irtibat kurduğunu bildirdi.

Saat 1.45: 9 uncu Tümen kumandan vekiline 19 uncu Tümen kumandanının verdiği bilgilerden bahsedilerek düşmanın Şahinsırt'ta yerleşmesine mâni olunması yazıldı.

Saat 5.55: Düşmanın Kırmızısırt'taki siperlerinin önünde bulunan tel örgülerini kaldırdığına, hücumun muhtemel olduğuna ve 4 üncü Tümenden bir alayın, merkez gerisine, ihtiyatta alıkonduğuna dair olan malûmatı ordu kumandanlığına verdim.

Saat 7.10: 19 uncu Tümen kumandanı, düşmanın gündüzden (S) siperlerinde bazı tel örgülerini kaldırdığını, bazılarını da gevşettiğini ve bir teşebbüste bulunmasının muhtemel olduğunu da bildirdi.

Saat 7.30: 9 uncu Tümen Kumandan Vekili Cemil Bey, muharebenin düşman taarruzunun durdurulmasiyle son bulduğunu, fakat hâlâ fâsılalı olarak ateş edilmekte olduğunu bildiriyordu. Conkbayırı önündeki Şahintepeyi işgal etmiş olan düşmanın, öğleyin yaptığı taarruzun püskürtülmesi üzerine bu tepenin eteklerine kadar çekildiğini ve bu gece, o tepenin işgaline çalışılacağı, Anafartalar bölgesinde de düşmanın evvelce yapmış olduğu bombardıman ardından, birbiri gerisinde ve birçok keşif ve uzun avcı hatlariyle Mestanbayırı'na, Büyükkemikli istikametinden ve kuzeyden taarruz etmekte olduğunu bildiriyordu. Bunları ordu kumandanı paşaya arz ettim.

Gece saat 8.00: Anafartalar Bölgesi Kumandanı Vilmers Bey, Pürnartepe'nin sukut ettiğini, Bursa Jandarma Taburu ile piyade 2/31 in İsmailtepe üzerine çekileceklerini, Kireçtepe'deki Gelibolu Jandarma Taburundan bir buçuk bölüğün, düşmanın üstün kıtaları karşısında olan Kireçtepeyi elde bulundurmakta olduğunu bildirdi. Ayrıca düşmanın Pürnartepe'nin güneyine ve Küçük Anafarta cihetine sarkmaya çalıştığı da raporda yazılıydı. Bunları da ordu kumandanına arz ettim.

Saat 8.25: 16 ncı Tümen Kumandanı Rüştü Bey, Kanlısırt'ta düşmanın, suların bölünme hattı istikametinde daha çok ilerlemiş olmasından her iki cenah arasındaki irtibatın kesilmiş bulunduğunu ve bunun her ne pahasına olursa olsun düzeltilmesinin gerektiğini, bir hücum ile bu irtibatı kuracak kadar muvaffakıyet elde olunduğunu yazıyor ve artık Kanlısırt'taki cüz'ü tam mevcutlarının çok azalmış olduğunu ilâve ederek kuvvet istiyordu. Bunun üzerine 10 uncu Alaydan bir taburun 16 ncı Tümen emrine girmesi emrini verdim.

Saat 10.35: Kocaçimen civarında, Cemil Bey kumandasında toplanan 9 uncu Tümenle öbür kıtaların ve Anafartalar bölgesinin, Saros Gurupu kumandanlığında bulunan Fevzi Bey emrine verilerek Conkbayırı'na hareketi için kendisine emir ve gerekli talimatın verildiğine ve bu kıtaların Anafartalar Grupu adını taşıyacağına dair 5 inci Ordu Kumandanının emrini oldım. Bu suretle, adı geçen bölge ve Cemil Bey kıtaları, Kuzey Grupundan ayrılarak Anafartalar Grupu Kumandanı Fevzi Beyin emri altına girmiş oldu.

Fevzi Bey, ordu kumandanından aldığı emir üzerine, cebrî yürüyüşle Geliboludan Anafartalara hareket etmiş ve 28 kilometrelik bir yürüyüşten sonra ikindi üstü Anafartalarda, kendisine gösterilmiş olan bölgeye gelmiş ve düşmana taarruz için gerekli hareketleri hemen hazırlamakla meşgul olmuştu. Ordu Kumandanı Liman von Sanders Paşanın, hemen taarruz etmesi hakkındaki emrine karşı, askerinin pek yorgun olmakla beraber henüz birliklerinin arkasını tamamiyle alamadığından bahsederek, taarruzun ertesi sabaha bırakılmasına müsaade ricası üzerine kendisi kumandadan alındı ve İstanbula gönderildi.

5 inci Ordu Kumandanı, daima Saros Körfezine pek ziyade ehemmiyet veriyor ve düşmanın, Bolayır Körfezine çıkarma yapmasından korkuyordu. 2 nci Ordu, Keşan cihetlerinde ve donanmamız da Marmarada bulundukça, düşmanın böyle tehlikeli bir çıkarmayı göze alamıyacağı aşikâr olduğu ve düşmanın hareketleri, yakın bir çıkarmanın Ece Limanı ile Arıburnu arasında olabileceği muhtemel olduğu halde, Liman Paşanın, Fevzi Bey Kolordusunu Geliboluda tutması doğru değildi. Bu kolordu, etrafı orman, düşmanın uçaklarına gizli ve Anafartalara 10 - 12 kilometre mesafede olan Tayfur'da bulundurulmuş olsaydı, düşmanın karaya çıkarmaları zamanında karşılanırdı.

8 ağustos pazar: 1.00 E.: Piyade 2/64 ün, Kaleden Kilya'ya geçmek üzere olduğunu ve 33 üncü Piyade Alayı ile bir sahra bataryasının Kaleden Kilyaya geçirilerek Kocaçimen Tepesi'ne bu gece sevkedileceğini, fakat Anafartalar Grupu Kumandanı ile henüz irtibat tesis edilemediğinden mecburi olarak Kuzey Grupuna malûmat verildiğini, menzil müfettişi bildiriyordu.

4.45 E.: Conkbayırının etrafı sarılmış, bazı erlerimizin geriye çekilmeye başladıkları görülmüştür. Düşman, bu sırada önemli kuvvetlerle taarruzuna devam etmekteydi.

6.35 E.: 19 uncu Tümen sağ cenahından alınan malûmata göre, düşmanın 25 inci Alayı sıkıştırmakta olduğu anlaşılmıştı. Bunun üzerine Düztepe'ye gönderilmiş olan 10 uncu Alay ile gerekli tedbirlerin alınmasını 19 uncu Tümen Kumandanı Mustafa Kemal Beye emrettiğim gibi, duruma 9 uncu Tümen Kumandan Vekili Cemil Beyin de dikkatini çektim ve gerekli tertibatı ordu kumandanına arz ettim.

7.35 E.: Evvelce, Düztepe'ye gönderilmiş olan 19 uncu Tümen Erkânı Harbinin 6.45 te yazmış olduğu rapora atfen, adı geçen tümen kumandanlığına gelen malûmata göre, 11 inci Alayın takviye edildiği ve gördüğü işaret bayrağına göre düşmanın Şahinsırt'ın en yüksek noktasına ve 261 rakımlı tepenin 300 metre güneybatısındaki tepeciğe kadar olan kısmı işgal eylemiş olduğu, düşmanın Sazlıdere'de kuvveti görülmediği, yalnız yanını korumak için Şahinsırt'ın güney yamacında tak-

ANAFARTALARDA — Gelecek sayıda, Ordu Kumandanının; Anafartalarda ağır basan düşman karşısına Mustafa Kemal'i getirdiğini göreceğiz. Resim, Grup Kumandasını ele alan Mustafa Kemal ile maiyetini göstermektedir.

İNGİLİZ SİPERLERİ — Delik deşik edilmiş sırtlarda düşman siperleri...

riben haritadan kalın eğrinin geçtiği yerlerde ikişer mangalı 2 - 3 cephesi bulunduğu anlaşılmaktaydı. Bunları ordu kumandanına arz ettim. Conkbayırı'na 7 nci Topçu Alayından gönderilen bir cebel bataryasının iki topu sakatlanmış, ateş hattında da iki topu kalmış olduğu haberi alınmıştır.

4 üncü Tümen Kumandanı, Conkbayırından telefonla, düşmanın geceden beri bölge gerilerini topçusu ile döğdüğünü bildiriyor ve şimdi de cephede şiddetli piyade ateşinin başladığını ilâve ediyordu. Bu sırada Conkbayırı tarafından gelen şiddetli ateş sesleri karargâhımdan da duyuluyor, üzerimizden aşan mermiler de Conkbayırı istikametinden geldiklerini gösteriyordu.

9.00 E.: Şimdi telefonla alınan bilgi, Conkbayırı'nın sıkıştığını gösteriyordu. Kuzey Grupunun elinde ihtiyat kıtası kalmadığından, karargâhıma yaklaşmakta olan düşmana karşı, karargâhımı muhafaza takımı ile jandarmaları sevketmekle beraber, Güney Grupu ve 2 nci Ordu Kumandanı kardeşim Vehib Paşadan iki piyade alayı ile bir bataryа istedim. Cephesi, aynı surette şiddetli düşman bombardımanı altında bulunduğu halde, bunun, aldatıcı bir hareketten ibaret olduğunu kavrıyan, kendisi doğrudan doğruya Başkumandanlık Vekâletine bağlı olup, Liman Paşaya müracaata mecbur olmadığından Vehib Paşa, kuvvetlerinden Erkânı Harbiye Heyeti ile beraber 8 inci Tümeni, 23 ve 24 üncü Alaylariyle bir sahra bataryasını, emrime girmek üzere hemen Kocadere istikametinde yola çıkardığını bildirdi.

10.00 E.: Hem kendisini gösteren tehlikeyi yok etmek, hem Conkbayırı'nı desteklemek, hem de durumu yakından görmek üzere, karargâhımdan Erkânı Harb Yüzbaşısı Burhanettin Efendi ile piyade 2/64 ü ve bir telefon makinesini Conkbayırı'na gönderdim. Bu sıralarda evvelce Kocaçimen'e gönderdiğim emir zabiti Fahri Efendiden aldığım malûmata göre, düşman sabahleyin kuvvetli kıtalarla Asmadere ve Conkbayırı istikametlerine şiddetle taarruz etmiş ise de, Asmadere'ye taarruz edenlerin hepsi yok edilmişlerdir. Yalnız Conkbayırı'nın bazı kısımlarında düşman, mevzilerimize girmeye muvaffak olmuştur. Fakat, buradan da püskürtülerek kovulmaları umulmaktadır.

Saat 1.00: Yüzbaşı Burhanettin Efendi telefonla: «Conkbayırı Tepesinde, doruk çizgisi üzerinde, düşman müfrezeler halinde çukurların içinde bulunuyor. Doruk çizgisinin 5-10 adım aşağısında da tarafımızdan vücuda getirilmiş olan hendeklerde ve 100 - 150 metre kadar bir cephede avcı hattı halinde bulunmaktadır. Piyade 25 ve 64 üncü Alaylardan birbirine karışmış olan avcı hatlarımız, kısmen tepe noktasını tutmuş olan düşmanın karşısında ve 5 - 10 adım mesafede, kısmen de bu düşmanın sağ ve solu boyunca doruk noktası üzerinde bulunmaktadır. Cemil Bey, beraberinde getirdiği 2/64 e süngü taktırarak hücum etmiş ise de efrat, bir, iki adım ilerledikten sonra yere yatarak hücumu tamamlamamış, yalnız birkaç bombacının attığı bombalarla hattıbâlâ üzerinde ve çukurlarda bulunan düşmanın 15 - 20 neferi imha edilmiştir. Düşman şimdi, irtibat hendekleri bulunmadığından, ilerlemiş olan kuvvetini, gündüz ateşi altında takviye edemiyor, fakat bunlar buradan, bugün atılmadığı, hele aradan bir gece geçtiği takdirde takviye alarak daha çok yerleşecek ve o zaman atılması, daha büyük fedakârlıklara ihtiyaç göstereceklerdir.» diyordu.

Bu sıralarda 19 uncu Tümen Kumandanı Mustafa Kemal Bey de, Conkbayırı'ndaki durumun dikkate değer ve nazik olduğunu, orada kıtalar varsa da emir ve kumanda bozuk olduğu için bu hususta ciddî surette ordu kumandanının dikkatini çekmeye delâlet etmemizi önemle bildiriyordu. Mustafa Kemal Beyin bu düşüncesini ordu kumandanına arz etmek üzere Erkânı Harbiye Reisi Kâzım Beye telefon ettim.

Saat 6.00: Kardeşim Vehib Paşanın emrime vermiş olduğu alaylariyle Kocadere'ye gelmekte olan 8 inci Tümen Kumandanı Erkânı Harbiye Miralayı Ali Rıza Beye, Conkbayırı'na doğru ilerliyen düşmana saldırması vazifesini vermeye karar verdim. Conkbayırı, Anafartalar Grupuna ait olması bakımından salâhiyet dışında bir harekette bulunduysam da, Gelibolu Yarımadasının ve neticede Çanakkale Boğazının en mühim kilidi yerinde bulunması ve düşman eline geçerse, Kuzey Grupunun yanı, hattâ arkası çevrileceği ve bu suretle de büyük felâketlere sebep olacağı cihetle, Kanlısırt'tan daha çok ehemmiyetli idi. Adı geçen tümeni vaktin darlığı yüzünden ordudan talimat almadan Conkbayırı'na göndermeye ve bu bayırı tekrar elde etmeye mecbur olduğumu Ordu Kumandanı Liman Paşaya arz ettim.

Kuzey Grupuna pek ziyade alâkası olan Conkbayırı'nın, Anafartalar Grupuna verilmesi kadar tabiî olmıyan bir hal düşünülemez. Bu hal beni, yüreğime hançer saplanmış gibi duran Kanlısırt'ı ikinci dereceye bırakarak emrime gelmiş olan ve şimdi, değeri pek büyük olan 8 inci Tümeni Conkbayırı'na gönderip bu bayırı elde etmeye mecbur bıraktı.

9 uncu Tümen Kumandan Vekili Cemil Bey, sağ cenahında bulunan 7 nci Tümen Kumandanı ile irtibat tesisi için Abdurrahman Bayırı'na gittiğini ve kumandaya, Erkânı Harb Binbaşısı Hulusi Beyi vekil bıraktığını telefonla bana söyledi. *(Devamı gelecek sayıda)*

İnsanlara hayatı sevdiriniz

Bir hanım okuyucumuz bize yazdığı mektupta diyor ki:

«18 yaşımdayım. Yaşça benden büyük, fakat benden bir sene daha küçük sınıfta okuyan bir arkadaşım var. Kendisi çok bedbindir ve maalesef içki içiyor. Ben şahsen hayattan memnun olmayı prensip yapmışımdır. Şimdi hayattan hiçbir zaman memnun olmıyan bu arkadaşımı kurtarmak istiyorum. Onu seviyorum da, fakat onun beni sevdiğini zannetmiyorum. Acaba ona hiçbir karşılık beklemeden hayatı sevdirmiye çalışsam muvaffak olabilir miyim? Ve ne şekilde hareket etmeliyim?»

Bu mektup bizi çok mütehassis etti. İnsanların hayatı şahsen sevmeleri, muhakkak ki iyi bir şeydir, fakat kâfi değildir. En büyük iyilik başkalarına hayatı sevdirmektir ve eğer insan bundan haz duyuyorsa dünyada mesut olmak çok daha kolaylaşır.

Bize mektup yazan hanıma da arkadaşını içine düştüğü bedbinlikten kurtarmıya çalışmasını tavsiye ederiz. İnsan daha ziyade kendisini yalnız hissettiği, dostu olmadığına inandığı zaman bedbin olur. Bu delikanlı da ihtimal böyledir. Ona yardım ediniz, onun derdine ortak olunuz. Göstereceğiniz yakınlık onu muhakkak daldığı karanlıktan aydınlığa çıkaracaktır. Bunun karşılığı sevgi de olabilir. Fakat iyi insanlar iyilikleri bir karşılık beklemiyerek yaparlar. Eğer onu hayattan memnun görürseniz sarfettiğiniz gayretin karşılığını almış olursunuz.

Gönül Teyze

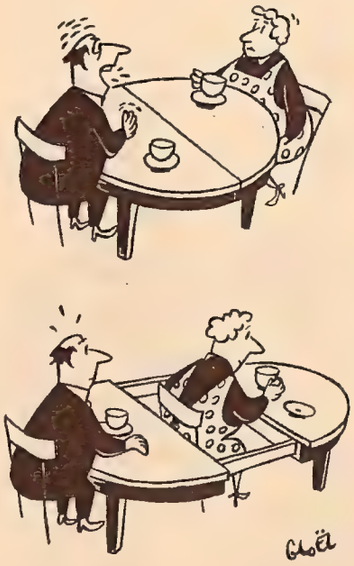

Burdurdan bir okuyucumuz yazıyor:

«İki senedir bir kızı seviyorum. O da beni seviyor. Fakat kızın bazı hareketleri hoşuma gitmiyor. Ayrılıyoruz, bu sefer ayrılığa dayanamıyorum. Onun yüzünden tahsilime devam edemez oldum. Konuştuğumuz zaman neşeleniyorum, ayrılınca içime hüzün doluyor. Beraberliğimiz uzun sürerse sinirleniyorum, ayrılmayı düşünüyorum. Çok bedbahtım. Bana siz ne tavsiye edersiniz?»

Siz bir âşıksınız. Bu kızı sevdiğiniz muhakkak. Yapacağınız şey onunla karşı karşıya oturup beğenmediğiniz hareketlerini kendisine söylemek ve engelleri ortadan kaldırıp evlenmenin hazırlıklarına girişmektir.

Siirtten bir okuyucumuz yazıyor:

«Mesut bir yuva kurmak niyeti ile sevdiğim iki kız var. Onlar da beni seviyorlar. Benim ikisine karşı beslediğim his derecesi aynıdır. Hangisini seçeyim? Aralarında kur'a çeksem diye düşünüyorum. Ne dersiniz?»

Çekiniz! Kur'a bazan kararsız insanlara yardım edebilir. Ama bazan! Yapacağınız izdivaçtan bedbaht olursanız işi başlangıçta pek hafif tuttuğunuzu hatırlıyarak kabahati kendinizde bulursunuz. İkinci mektubunuzu ciddiye almıyoruz.

İzmitten bir hanım okuyucumuz yazıyor:

«Benden 12 yaş büyük bir şahsı seviyorum. O da bana bakıyor, fakat ailem gücenir diye sevgimi belli etmiyorum. Benimle tanışmak istediğini de samimî bir komşumuz vasıtasiyle bildirdi. Fakat ben yine yüz vermiyorum. Çünkü beni hakikaten sevip sevmediğini bilmiyorum. Bunu nasıl anlıyabilirim? 12 yaş fark da beni düşündürüyor.»

12 yaş fark pek fazla bir fark değildir. Sizi sevip sevmediğini, sizinle evlenmiye tâlip olursa anlıyabilirsiniz. Ailenize böyle bir müracaatta bulunmasını ona hissettiriniz.

Ankaradan bir okuyucumuz yazıyor:

«Beş altı aydır Belçikada bir kız talebeyle mektuplaşıyoruz ve biribirimizi seviyoruz. Kız ya benim oraya gitmemi istiyor, yahut da kendisi buraya geleceğini söylüyor. Halbuki ben bu meseleyi aileme açmadım. Bir lise talebesiyim; o da aynı vaziyette. Ne şekilde hareket edeyim?»

Başaramıyacağınız işlere niçin girişiyorsunuz? Gelin de bu işin içinden şimdi çıkın bakalım! Bari kıza yazın da buluşmayı mektebi bitirdikten sonraya bırakın!

Kastamonu'dan mektup yazan okuyucumuza:

Öğretmeninize sakın bir şey söylemeyiniz; bundan çok kırılacaktır. Kendisine daima hürmet duygularıyle bağlı kalmalısınız. İkinci mektubunuzda yazdığınız şeyler birinciyi tutmamaktadır.

Kartaldan N. H. ya:

Kendisine bir mektup yazmanız ve bu suretle düşüncesini anlamanız daha mâkul bir yoldur sanıyoruz.

Eskişehirden mektup yazan hanım okuyucumuza:

Ailenizin hakkı var. 23 yaş fark çok fazladır. İleride bedbaht olursunuz. Kendi denginizi arayınız.

İstanbuldan Bayan F. ye:

Eğer aklınıza geleni yaparsanız bir yuvayı bozmuş olursunuz. Bozulmuş bir yuvanın üzerinde mesut bir yuva kurmanız mümkün değildir.

MİLYONLARCA İNSANIN HAYATINI KURTARAN HARİKA İLÂÇ:

STREPTOMİSİN

NASIL BULUNDU?

Geçenlerde İstanbulda toplanan 15. Milletlerarası Verem Kongresine bütün dünyanın bu sahada tanınmış şahsiyetleri iştirak ettiler. İçlerinde en ziyade dikkati çeken şahıs, streptomisini bularak dünya çapında şöhret yapmış kıymetli ilim adamı Prof. Selman A. Waksman'dır. Kendisiyle görüştük. Yardımlarından faydalanarak size streptomisinin nasıl bulunduğunu anlatıyoruz.

ORTA BOYLU, kır saçlı, gözlüklü, fevkalâde sıcak ve mütevazı bir insan. Avuçlarını bastonunun üzerine kenetliyerek Hilton'un holündeki koltuklardan birine oturdu. Eşinin manikürünü tazelemesinden faydalanıp kendisine ilk sualimizi sorduğumuz zaman, streptomisinin verem tedavisinde hâlâ ilk önemini muhafaza ettiğini ve daha müessir bir ilâcın henüz bulunmadığını söyledi. Sonra streptomisinin bulunuşu üzerinde konuştuk.

Streptomisin nasıl bulundu?

1924 senesi ekim ayının bir gecesi, Amerikada New Brunswick şehrindeki Lipman Enstitüsünde vazife gören Dr. Waksman, gece geç vakit çalışmasını bitirip lâboratuvarından ayrılırken üst katta bir ışık gördü. Gecenin bu saatinde kendisinden başka enstitüde kimsenin çalışmadığını biliyordu. Usulca gidip üst kattaki lâboratuvara girince, bir müddet evvel enstitüye ayak işleri gördürülmek üzere alınan bir Fransız gencinin mikroskop başında çalıştığını gördü. Yanındaki bir gazete kâğıdının üzerinde bir küme toprak duruyordu. Waksman genç Fransızı sıkıştırarak neler yaptığını söyletti. Fransızın düşünce ve gayeleri, Waksman'ın senelerdir kafasında tasarladığı şeylerin aynı idi. O günden sonra Fransızın enstitüdeki vaziyeti değişti. Waksman bu zeki gencin yardımı ile yeni bir araştırma işine başlıyordu. Onları düşündüren nokta şu idi: Her gün binlerce insan çeşitli hastalıklardan ölüyor ve mezarlara gömülüyor. Bunlar kendileriyle birlikte birçok mikropları da toprağa yaymış oluyorlar. Bu yayılan mikroplar nasıl oluyor da başka insanlara zarar vermeden toprakta durabiliyor. Demek toprakta bu mikropları tesirsiz hâle getiren bir hassa var. İşte bu yoldan yürüyerek araştırmalara devam ettiler. Mezarlıklardan, bahçelerden, parklardan, bataklıklardan muhtelif toprak nümuneleri alarak uzun tahliller yaptılar. Ama bu iş kolay olmuyordu.

Çok uzun çalışmalardan sonra toprak içinde hem hastalık taşıyan, hem de hastalık mikroplarını kıran bakteriler bulunduğunu tesbit ettiler. Bütün mesele mikropların dünyaya yayılmasını önleyen bakterilerin nevilerini ayırıp, bunları üretmek ve nihayet bunu insanlara tatbik edebilecek hale getirmekti. Fakat hayat gailesi ve hâdiseler bu iki insanı hem biribirinden ayırdı, hem de onları çalışmalarını terketmek mecburiyetinde bıraktı. Aradan 15 sene geçti. Bu müddet zarfında İngiliz doktoru Fleming meşhur Penisilini buldu.

Bu 15 senelik fâsıladan sonra, Dr. Waksman tekrar eski çalışmalarına devam edebilmek fırsatını elde etti. Yorucu çalışmalar neticesinde aktomisin'i terkibetti. Aktomisin çok kuvvetli bir antibiotikti ama, çok zehirleyici olduğu için ilâç olarak kullanılması zorlaşıyordu. Waksman yılmadı, çalışmıya devam etti. Aktomisin'den daha tesirli bir antibiotik bulmağa muvaffak oldu. Buna streptomisin adını verdi. Bu ilâç sadece penisilinin tesir ettiği hastalıklara karşı kullanılmakla kalmıyacak, Koli ve Koch basillerini de derhal öldürecekti. Fakat Waksman hayvanlarda yaptığı tecrübelerde dozu hafifçe yükseltir yükseltmez hayvan ölüverdi. Demek bunu da insanlara tatbik etmek tehlikeliydi.

Günlerden bir gün enstitü mensuplarından birinin 11 yaşındaki küçük kızı menenjit tüberküloz olarak ateşler içinde yanmağa başladı. Penisilin hiç cevap vermiyordu. Çocuğun hayatından ümit yoktu. Dr. Waksman bu acıklı hale dayanamıyarak streptomisini ilk defa bu çocuk üzerinde tecrübe etmeğe karar verdi. Ya kurtulacak, yahut ölecekti. Ailesinin rızasını aldı ve streptomisini çocuğa tedricen zerketmeğe başladı. Daha ilk enjeksiyondan itibaren kızcağızın durumu değişmeye başladı ve gün geçtikçe düzelerek 4 ay içinde tamamen iyileşti. Bu harika ilâç bütün dünyaya yayıldı.

İkinci Dünya Harbi sona ermişti. Hindistanın Poona şehrinde müthiş bir veba salgını başladı. Hastalığa yakalananların % 70 i ölümden kurtulamıyorlardı. İnsan âşığı âlim hemen harekete geçti. Bir çift fareye veba mikrobu zerketti. Arkasından harika ilâcını tatbik etti. Netice tam bir muvaffakıyet gösteriyordu. Amerikan Hava Kuvvetlerinin dört motörlü uçakları derhal Hindistana sandıklarla streptomisin nakletmiye başladılar. Bir müddet sonra Waksman Poona'dan şu telgrafı aldı: «Üç hafta evvel şehrimizde vebadan ölenlerin nispeti % 70 idi. Streptomisininiz sayesinde bugün nispet % 4 e düşmüştür. Minnet ve şükranımız sonsuzdur.»

Artık Dr. Waksman'a dünyanın her tarafından mektuplar yağıyor, her memleket onu bağrına basmak için can atıyordu. Bu büyük keşfinden dolayı 1952 senesinde Nobel mükâfatı Dr. Waksman'a verildi.

Dr. Waksman kıymetli bir ilim adamı olduğu kadar, alçak gönüllü ve sade yaşamasını seven bir insandır. New Brunswick'e ilk yerleştiği gündenberi oturduğu basit evde, karısı ve Amerikada doğan oğulları Byron ile birlikte yaşamaktadır.

Geçen seneye kadar müdür olduğu Brunswick Mikrobioloji Enstitüsünden 70 yaşında emekliye ayrılmıştır. Bağlı olduğu üniversitede ilâcının getirdiği gelirle bir Antibiotik Araştırma Enstitüsü açmıştır. Hâlen evinde kurduğu hususi bir lâboratuvarda ilk drogu olan aktomisin'in kanser tedavisindeki tesirini kuvvetlendirmek için ömrünün geri kalan kısmını bu uğurda çalışmakla geçirmek azmindedir.

Hayat Sinema Albümü

ÇIKTI

30 EYLÜLDE

MİCHAEL, kıpırdıyacak vakit bulamadı. Aynı saniye içinde insan azmanının parmakları, kollarının etlerine çivi gibi gömüldü. Kemiklerine kadar dayandı...

Reynolds dev cüsseli adamın ellerinden kurtulmak için bir hamlede kendini geri atmayı düşündü. Fakat elektrik cereyanına kapılmış gibi olduğu yere mıhlanmıştı. İki çelik mengene onu kıskaç gibi kavramıştı. Kerpeteni andıran parmaklar kollarının kemiklerini kırıyor gibiydi.

Reynolds'un kulaklarına bir zonklama geldi. Başı şimdi hakikaten dönüyor, gözleri kararıyordu. Nefesi güçlükle çıkıyordu. Kollarındaki tazyik biraz daha devam ederse içine baygınlık çökecek, kendinden geçiverecekti. İnsan azmanı onu ite ite otombile dayamış bulunuyordu.

Baş dönmesini azaltmak için gözlerini yumdu. Beyninin zonklaması bütün vücudunu sarıyordu...

Bu vaziyet ne kadar devam etti bilinemez, Sandor parmaklarını yavaş yavaş gevşetmiye başladı. Ellerini, Reynolds'un kollarından çekti.

Reynolds, gözlerini açamamıştı. Fakat beynindeki zonklamanın yavaş yavaş azaldığını hissediyordu. Şuuru normaldi. İçine çökmek istiyen baygınlığın hafif hafif gevşediğini anlıyordu. Yarı bükük dizleri, titreyen bacakları eski halini almıya başlamıştı.

Göz kapaklarını araladı. Sandor yine karşısında dimdik durmaktaydı. Kollarını deminki şekilde göğsü üzerinde kavuşturmuştu. Kuyudan gelir gibi bir homurtu koyverdi:

— Bana bak, bir daha parmaklarımı gırtlağına gömülmüş bulursun!...

Koridora açılan küçük kapı gıcırdadı. Çocuk denecek yaşta bir genç belirdi. İnsan azmanına yaklaştı.

— Sandor, patron yabancıyı görmek istiyor!...

Sandor, ense kökünü ovalıyarak Reynolds'un yüzüne ters ters baktı:

— Yürü bakalım!

Reynolds önde, Sandor arkada, küçük kapıdan geçtiler. Koridorun öbür ucuna yürüdüler. Oradan aşağıya inen sekiz on basamak bir merdiven görünüyordu. Sandor emretti:

— Aşağıya!...

İndiler. Tekrar bir koridora çıktılar. Onu da geçtiler. Karşılarına üç kapı geldi. Bunlardan bir tanesi aralıktı. Sandor, Reynolds'u bir itişte bu kapıdan içeri tıktı.

İçerisi geniş bir odaydı. Bembeyaz ışıklarla gündüz gibi aydınlatılmıştı. Karşıki duvarın dibinde bir masa vardı. Masada biri oturuyordu. Sadece elleri görünüyordu. Albay Szendro masaya doğru eğilmiş, adamın yüzünü tamamen kapamıştı. Reynolds bu ellere ürpererek baktı. Ömründe bu kadar ezilmiş, parçalanmış parmaklar görmemişti. Her iki elin baş parmağı tamamen tersine döndürülmüş, ağır bir yükün altında yamyassı edilmişti. Öbür parmakların hiçbirinde tırnak görünmüyordu. Hepsi birer birer kökünden sökülmüş, parmak uçları yukarıdan aşağıya birkaç yerden yarılıp parçalanmıştı. Sol elin serçe parmağı ve şahadet parmağının yarısı koparılmıştı. Her iki elin tersi, morumsu kırmızımsı çirkin yara izleriyle kaplıydı...

Reynolds hayretle, ibretle bakıyordu. Bir insana bu kadar işkence yapılabilir miydi? O insanın da böyle bir acıya tahammül edebilmesi mümkün müydü?...

Reynolds adamın yüzünü bir an evvel görmek için sabırsızlanıyordu. Fakat şimdilik buna imkân yoktu. Szendro aynı yerde kıpırdamadan duruyordu. Adamın sade kolları ve elleri meydandaydı. Szendro bu ellerin tutmakta olduğu kâğıda bakıyordu.

Reynolds, birkaç adım yana yürü-

SON HUDUT

YAZAN: ALISTAIR MAC LEAN
ÇEVİREN: ADNAN ERİM

5

yüp adamın yüzünü görebilirdi. Fakat Sandor, Azrail gibi tepesinden ayrılmıyordu.

Konuşmadan bekledi.

Az sonra yumuşak, heyecansız, bir ses duyuldu:

— Lûtfen bize isminizi söyler misiniz?...

Bu ses, yüzü görünmiyen adamdan çıkıyordu. Reynolds, gözünü iğrenç ellerden ayıramıyordu. Tersine dönmüş parmaklar ve pek nazik bir ses...

Cevap vermiye hazırlanırken aynı ses yine duyuldu:

— Sandor, niçin enseni oğuşturuyorsun? Rahatsız mısın?...

İnsan azmanı homurdandı:

— Garajda boynuma bir tane ekledi... Vuracak yeri biliyor. Fena vuruyor...

Szendro, yerinden kıpırdamadan konuştu:

— Ben sana söylemiştim Sandor! Bu misafirimiz çok tehlikelidir, dikkat et, demiştim!

— Ne bileyim, bayılıyor zannettim.

— Bir daha zannetme. Gözünü dört aç!

Yumuşak ses tekrar etti:

— İsminiz lûtfen, Mister Buhl?...

Reynolds cevap verdi:

— Söylemiştim... Lajos Rakosi.

— Siz çok cesur bir adamsınız Mister Buhl. Bunu iyice öğrendik. Fakat ne yazık ki, burada cesaretin hiçbir kıymeti yoktur. Emin olun bizim yanımızda en mânasız şey cesarettir. Sorduğumuza doğru cevap verin. Beyhude yere kendinize eziyet ettirmeyin. İsminiz lûtfen?...

— Size doğruyu söylüyorum. Canım isteseydi yüzlerce yalancı isim uydurup hepinizi uğraştırabilirdim. Hakiki ismimin Rakosi olduğunu her zaman sizlere ispata hazırım. Tekrar ediyorum: Adım Lajos Rakosi'dir.

Bu sırada Szendro, masadaki adamın önünden çekilmişti. Reynolds ilk defa olarak onun yüzünü gördü: Derin çizgili, yorgun görünüşlü bir yüz. Uzun tecrübeleri, teessürleri, meşakkatleri aksettiren bir ifade. Bunlara rağmen yine iyilik akan, zekâ fışkıran, müsamaha ve affetme hisleri taşıyan bir sima.

Reynolds bu yaşa kadar böyle bir insan görmemişti. Bu yüz, her şeyi gören, her şeyi bilen, her şeyi tecrübe etmiş olan, fakat yine de bir çocuk kadar sâf ve temiz bir kalb taşıyan bir adamın yüzüydü. Patronun dudakları kıpırdadı. Ses yine aynı şeyleri tekrar etti:

— İsminiz demiştim Mister Buhl. Bekliyoruz...

— Lajos Rokosi.

— Pekâlâ! Günah bizden gitti. Elbiselerinizi çıkarın!

— Anlamadım?

— Elbiselerinizi çıkarın dedim! Hepsini!

— Hepsini mi?...

— Evet hepsini. Çabuk olun!

— Siz aklınızı kaçırdınız galiba!...

— Dediğimizi lûtfen yapın.

Reynolds, kaçamak nazarlarla etrafına bakındı. Szendro tabancasını çekmiş, kenarda duruyordu. Sandor, Reynolds'a yaklaşıp bileklerindeki kelepçeleri çıkardı. Birkaç adım geri çekildi, durdu. Reynolds'un yüzü hiddetten kıpkırmızı kesilmişti. Yıldırım gibi adamların üzerine atılsa, ortalığı karmakarışık etse ne olurdu?... Hiç!... Fayda yerine zarar olurdu. Szendro'nun tabancasından çıkan kurşunlardan biri muhakkak vücuduna dokunurdu. Sandor ile boğuşmak da kolay değildi. Dışarıdan birkaç kişinin daha yardıma koşması mümkündü.

— Soyunacak mısınız, yoksa Sandor bu işi zorla yapsın mı?...

Reynolds kararını vermek mecburiyetinde idi. Ceketini, pantolonunu, gömleğini çıkarmıya başladı.

— İç çamaşırları da çıkarın!

Reynolds hepsini çıkardı.

— Arkada iskemlenin üstünde bir battaniye var. Onu üzerinize alın!

Arkadaki battaniyeyi alıp vücuduna sardı. Sandor elbiseleri, iç çamaşırları topladı. Masanın arkasında oturan adamın yanındaki iskemleye bıraktı. Adam evvelâ ceketi eline aldı. Her tarafını dikkatle gözden geçirmiye başladı. Bir yerinde marka arıyordu. Reynolds'un hakiki ismini bildirecek bir marka veya işaret bulmıya çalışıyordu. Demek çırılçıplak soyundurulmasının sebebi buydu. Reynolds biraz rahatladı. Elbiselerinin hiçbir yerinde en ufak bir işaret yoktu. Kenardaki iskemleye çöküp bekledi. Szendro'nun tabancası hâlâ üzerine dönüktü.

Biraz sonra odanın kapısı gıcırdadı. Reynolds başını döndürdü. Hayretten ağzı bir karış açık kaldı. İçeri güzel bir kız girmişti. On sekiz, yirmi yaşlarında, ince belli, orta boylu, masum yüzlü, hoş bir kız... Sarı saçları omuzlarına dökülüyordu. İnci gibi dişleri vardı. Reynolds'u görünce hayretle yüzüne baktı. Sonra masada oturan adama döndü:

— Bu yabancı kim Jansci?...

«Jansci» mi!...

Reynolds, kamçı yemiş gibi yerinden sıçradı. İki adımda kızın yanına vardı:

— Jansci mi dediniz?...

Genç kız korkuyla geriledi.

— Evet, Jansci dedim. Ne olacak?...

Reynolds, omuzundan kayan battaniyenin ucunu çekti. Gözleri yeni bir ümit ışığıyla parlıyordu. Masada oturan adama yaklaştı:

— Siz Jansci misiniz?...

Adamın yüzünde hiçbir değişiklik olmadı. Tamamen soğukkanlı, heyecansız bir sesle cevap verdi:

— Evet, ismim Jansci'dir. Beni tanıyor musunuz?...

Reynolds heyecanını zaptedemiyordu. Duyduğu şeyler doğru olabilir miydi?... Kulaklarına inanamıyacağı geliyordu. Battaniyesine sıkı sıkı sarındı. Hakikat olduğuna inanmak ister gibi birkaç defa kendi kendine mırıldandı:

— Jansci... Jansci... Evet, Jansci...

Masadaki adam, dikkatle onu tetkik ediyordu:

— Beni nereden tanıyorsunuz Mister Buhl?...

Reynolds soğukkanlılığını topladı. Kenardan bir iskemle çekip masanın karşısına çöktü. Birkaç saniye adamın gözlerinin içine baktı:

— Bir dört bir dört bir sekiz iki! Tamam mı?...

— Nedir tamam olan, Mister Buhl?...

— Eğer siz Jansci iseniz bunun ne olduğunu bilirsiniz.

Adam cevap vermedi.

Szendro, hâlâ elinde tabanca köşede duruyordu. Reynolds elini masanın üzerine uzattı.

— Müsaade ederseniz bir şeye bakacağım...

Adam sesini çıkarmadı.

Reynolds nezaketle adamın sol bileğini tuttu. Gömleğini yukarı sıyıldı. Kolunun iç tarafında, dirseğe yakın mor renkli bir dövme gördü. Yanyana yedi rakam sıralanmıştı. Okudu: 1414182. Gözlerine inanmak istemiyordu. Rüyada gibiydi. Tekrar okudu. Elini dövmenin üzerinde gezdirdi. Göz kapaklarını birkaç defa açıp kapadı. Yine baktı. Aynı rakamlar...

(Devamı gelecek sayıda)

Sayın Öğretmenler

İYİ BİR DERS KİTABI ÖĞRETMENİN VE ÖĞRENCİNİN EN İYİ YARDIMCISIDIR

İlk okulun her sınıfı için
MATEMATİK KİTAPLARI
HALİM ERKER

ARIF BOLAT KİTABEVİ

Hayvan sevgisi çok küçük yaşta bile kendini belli eden bir duygudur. Hayvanlar da bu sevgiyi muhakkak ki hissederler. Resimdeki baygirin, kendisine şeker veren bebeğin elini incitmemek için nasıl dikkat ettiğini görüyor musunuz? Bir de şu küçük yavrunun civcivlerle oynayışına bakın. Elindeki fincanın minik hayvancıkların da hoşuna gittiği ne kadar belli değil mi?

Geçen sayımızda «İngiliz Kıraliyet Hayvanları Koruma Cemiyeti» reislerinden Lady Gascogne'un, hasta atları naklet-mek için memleketimize gönderdiği bir sıhhi imdat arabasından bahsetmiştik. Bu sayımızda da, iki gün sonra, 4 ekim 1959 da bütün dünyada olduğu gibi bizde de kutlanacak olan «Hayvanları Koruma Günü» münasebetiyle, bu günün önemini belirten bir yazı veriyoruz...

Hayvanları Koruma Günü

KURANI Kerim'in en'am suresinde der ki: «Yerde gezen hayvanlar, uçan kuşlar da sizin gibi ümmetlerdir. Cümlesi de Rabbin huzurunda birleşeceklerdir.»

1954 yılında Londra'da aktedilen Dünya Hayvanları Koruma Kongresinde kaleme alınan «Hayvan Hakları Beyannamesi» nde de şöyle denilmektedir: «Tabiatta hayvanlar yaşama hakkına maliktirler ve ancak zaruri ahvalde kendilerinden istifade edilmek üzere öldürülebilirler.»

1955 te kaleme alınan «Dünya Hayvanları Koruma Kanunu» nun esbabı mucibesinde ise şu cümleye raslanmaktadır: «Dünya Hayvanları Koruma Kanunu, hayvanların iyiliğine hizmet edeceği gibi ahlâki, kültürel, ekonomik sahada da büyük faydalar sağlıyacaktır.»

Avrupada hayvanları koruma cemiyeti ilk defa 1825 yılında İngilterede kurulmuştur. Bugün 3000 şubesi, yüzlerce ıstırapsız imha merkezi, bütün memleketi dolaşan yüzlerce müfettişi, muazzam gelir kaynakları vardır.

İngiltereden sonra bütün medeni memleketlerde hayvanları koruyan ve onların iyiliğine çalışan cemiyetler kurulmuştur. Stuttgart şehrinde «Hayvanları Koruma Okulu» bile vardır.

1860 yılında Dresden'de ilk defa milletlerarası bir toplantı yapılmış ve bütün bu cemiyetler «Dünya Hayvanları Koruma Federasyonu» nami altında birleşmişlerdir. Merkezi Lahey'dedir. Her dört senede bir umumi kongre yapılır. Kongre 31 mayıs 1931 de aldığı bir kararla da hayvanları koruma derneği bulunan her memlekette, 4 ekim, hayvanları koruma günü olarak kabul edilmiştir.

Türkiyede bu derneklerin ilki Istanbuldaki «Türkiye Hayvanları Koruma Cemiyeti» dir. Halen bu cemiyet gibi geniş ölçüde faaliyette bulunan ikinci teşekkül de 1955 te Ankarada açılan «Hayvanları Koruma Derneği» dir. Bu dernek Maarif Vekilliği ile mutabakata vararak okullarda «Hayvanları Koruma Kolları» açılmasına çalışmaktadır.

Çünkü iyilik ve kötülük itiyatları çocukların küçük yaşlarında başlar. Cürüm istatistikleri, mahkeme ve ıslahhane dosyaları şu vakıayı göstermişlerdir ki en müthiş caniler, çocukluklarında hayvanlara işkence etmiş kimselerdir.

Leylek Padişah

Padişah ve veziri, MUTABOR diyerek burunlarına sihirli tozu çekip leylek olurlar. Bu durumda gülmemeleri gerekirken danseden iki leyleğin acayip hareketleri karşısında kahkahayı koyuverirler...

Padişah razı oldu. Korka korka harabeye girdiler.

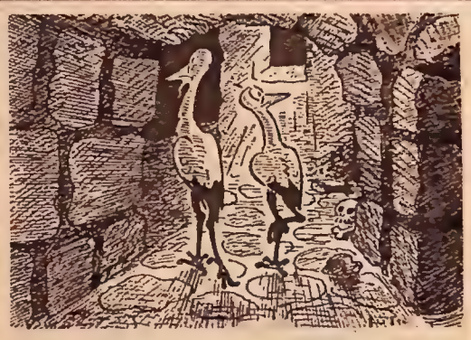

Dinlenecek bir yer bulabilmek için korkunç dehlizlerde ağır ağır yürüyorlardı.

Birden Mansur: «Ben korkuyorum padişahım, dedi. Dinleyin sesler geliyor.»

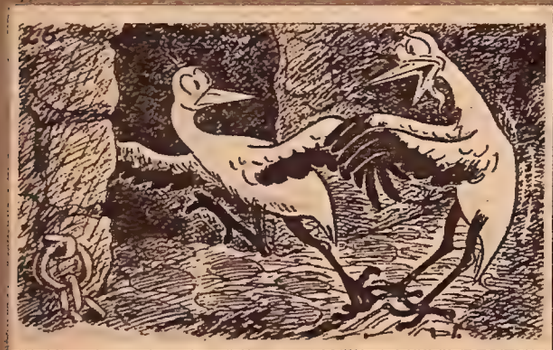

Padişah o tarafa gitmek istedi, ama Mansur yeni bir tehlikeye atılmasını istemiyor, bir türlü bırakmıyordu.

En sonunda padişah sadrazamın elinden kurtulup, ileri atıldı.

Az sonra karşısına bir kapı çıktı. İçeriden acayip sesler geliyordu. Hiç düşünmeden kapıyı açtı...

Bir de ne görsün... Kocaman bir baykuş, bir tümseğe oturmuş...

Gözünden sel gibi yaşlar akıtarak ağlayıp duruyor.

Ama padişah ve onu takip etmiş olan sadrazamı görür görmez sevinçle haykırdı.

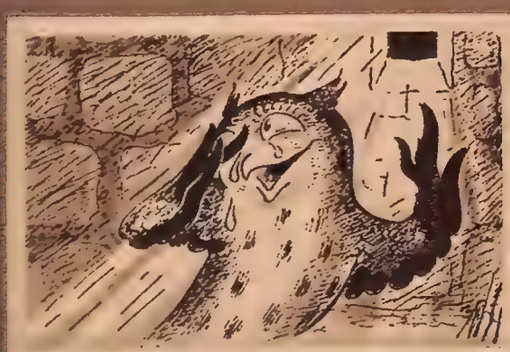

Sonra göz yaşlarını kurulayarak tatlı bir şekilde: «Hoş geldiniz» dedi.

«Siz benim kurtuluşumu müjdeliyorsunuz. Buraya iki leylek gelirse, kurtulacağımı söylemişlerdi.»

Padişah şaşkınlığı geçince: «Ne yazık ki ümidin boş» dedi. Sonra başından geçenleri anlattı.

ÇEVİREN : ORHAN Ş. YÜKSEL

(DEVAMI GELECEK SAYIDA)

Dior'dan Castillo'ya Kadar

Etek Boylarında Yirmi İki San

PARİS MUHABİRİMİZ GÜLGÜN ÜSTÜNDAĞ BİLDİRİYOR :

A NINA RICCI, bu mevsim orijinal tayyör kolları ortaya attı. Tayyör ceketine geniş kap havası veren yelpaze biçiminde kollar geniş kol oyuklarına takılmaktadır. Resimde RICCI'nin mavi yünlüden bir tayyörü görülmektedir. Etek yerden 46 santimdir.

B GRÈS — Bu mevsim için zevke göre tayyör modelleri mevcuttur. Ünlü moda evinin tüvit kumaştan beli geniş kemerli, uzun ceketli spor bir tayyör modeli. Etek yerden 45 santim yukardadır.

C RAPHAEL LOPEZ'in koyu mavi yünlüden bir tayyörü. Ceket uzundur, bele hafif oturmaktadır. Etek yerden 43 santim yukarıdadır.

D JACQUES GRIFFE'in parlak kırmızı renkli bir tayyörü. Eteği yerden 42 santimdir. Ceket oldukça uzundur. Kollar kupun içine dikilmiştir. Yaka ve kup kenarlarına ince makine çekilmiştir.

Neşrettiğimiz moda resimlerinin telif hakları Hayat mecmuasına aittir. Başka yerde neşredilemezler.

tim Fark Var...

Carven Bu mevsim çok moda olan kürk yakalar tayyörlerde de görülmektedir. Tünik biçiminde uzun ceketli ve yakasında tilki bulunan bir tayyör. Ceketin düğmeleri yoktur.

Dior moda evinin genç yaratıcısı Yves Saint Laurent, bu yıl kısa tayyör ceketi ve kısa etek modasını değiştirmemesine rağmen, yine en orijinal ve cüretkâr modellerini yaptı. Resimde görülen tayyörde olduğu gibi, elbise ve tayyör eteklerini diz üzerinde kumaş veya kürk kasnaklarla topladı. Etek yerden 52 santim yukardadır.

Lanvin Castillo bu mevsim en uzun etekleri hazırladı, yerden 30 santim. Resimde tanınmış moda evinin hazırlamış olduğu kiremit rengi yünlüden bir tayyör görülüyor. Etek belde hafif büzgülü, ceket uzuncadır.

Hayat ın hikâyesi

Margot'un Şamdanları

YAZAN: GUY DE MAUPASSANT
ÇEVİREN: SEVİM TOKER

BİR yaz gecesi Margot Fresquyl kendisini ilk defa aşk günahının leziz sarhoşluğunu tatmıya bırakıtı.

Gençlerin çoğu birbirinin elini tutarak yanan kütüklerin etrafında dansederken genç kız, uzun boylu, kuvvetli çiftlik yamağının koluna yaslanıp, sıkılarak, ormana giden ıssız yola sapmıştı. Delikanlının ismi sadece Tiennon'du. St. Stephen yortusunda, meçhul bir şahıs tarafından bırakıldığı bir çiftlik evinin sundurması altında bulunmuş, nüfus kütüğüne «anası, babası meçhul» diye kaydedilmişti.

Şimdi yaprakların tatlı hışırtısı altında, kollarında heyecandan titreyen bu güzel sarışın kıza Tiennon aylarca delicesine tapmıştı. İş aramak için kızın babasının değirmenine geldiği vakit, nasıl gözlerinin kamaştığını hatırlıyordu. İnce un tozlarının etrafa yaydığı sis gibi beyazlığın ortasında, pespembe yanaklarıyla duruyordu.

Gayrimuntazam bukleler halindeki saçlariyle derin bir uykudan henüz uyanmış gibi çıplak kollarını başının arkasında kenetleyip tembel tembel gerinerek, genç bir kurdun dişleri gibi parlıyan bembeyaz dişlerini göstermek için esniyor ve elbisesinin iliklenmemiş bedeninden, mâsum bir iffetsizlikle bakir göğüsleri görünüyordu. Ona, kendisini tapılacak kadar güzel bulduğunu söyledi, o kadar aptalca söyledi ki, kız ona mukabele olarak zalim kahkahaları ile işkence etti.

O günden sonra Tiennon, ömrünü Margot'un gölgesinde geçirmiye başladı. Arzudan kudurmuş vahşi bir hayvana benziyordu. Gecenin karanlıklarını hafif ışıklarla yıkayan yıldızlara doğru çılgın feryatlarla bağırıyordu.

Margot da nereye gittiyse ona rastlıyor, bu adama karşı için için merhamet duymağa başlıyordu. Derken heyecanının, dilsiz yalvarmalarının, iri gözlerinden fışkıran ateşli bakışlarının cazibesine kapıldı ve o da Tiennon'na gönlünü verdi. Bütün bir gece onun kuvvetli kolları arasında olduğunu, değirmende ezilen buğdaylar gibi kendisini sıktığını, onu rûm eden adamın arzularına itaat ettiğini ve diğer kızların kuyudan su çekerken yavaş seslerle konuştukları acayip şeyleri öğrendiğini rüyasında görüyordu. Ama, yine de yazın ortalarına kadar beklemiye mecbur oldu. Çünkü değirmenci, kızını çok sıkı gözlüyordu.

İki âşık karanlık yolda giderlerken bütün bunları anlatıyorlardı. Unutulmuş bir şarkının nakaratı gibi, içlerinden gelen saadet kelimelerini mâsumiyetle söylüyorlardı. Bazan susuyorlar; daha fazla ne söyliyeceklerini bilemiyor, daha fazla öpüşmeye cesaret edemiyorlardı. Gece ılıktı; bir yatak odası köşesi ve bir bardak yeni şarabın tesiri kadar ılık.

Yapraklar derin bir sessizlik içinde hareketsiz uyuyorlar ve uzaktan taşların üstünden akan derenin yeknesak sesini duyuyorlardı. Böceklerin hafif sesi arasında bülbüller ağaçlarda birbirlerine cevap veriyorlardı. Her şey gizli bir hayatın içinde yaşıyor gibiydi ve düşen yıldızlar başıboş dolaşan beyaz şekillere benziyordu.

Margot arzulu bir sesle:

— Buraya neden geldik? Beni artık istemiyor musun Tiennon? diye sordu.

— Ah! Cesaret edemiyorum. Dinle beni, biliyorsun ben sokakta bulunmuş bir kimseyim ve dünyada iki elimden başka hiçbir şeyim yok. Değirmenci Fresquyl, kızının benim gibi bir yamak parçasiyle evlenmesine müsaade etmez.

Kız dudaklariyle onun ağzını kapıyarak sözünü kesti ve sonra:

— Ne kıymeti var? Seni seviyorum ve seni istiyorum. Al beni... dedi.

Ve böylece St. Jean yortusunun arifesinde Margot Fresquyl aşkın büyük günahına râm oldu.

.....

Değirmenci, kızının sabahtan akşama kadar neşeyle şarkı söylediğini, penceresine otururak her zamanki gibi dikiş dikmeyip hayale daldığını görünce sırrını mı anladı? Yoksa uzaktaki âşıkına parmaklarının ucuyla ateşli buseler gönderirken mi gördü? Nasıl olduysa oldu, zavallı Margot'u değirmene bir mahkûm gibi kapadı. Artık ne aşk, ne zevk, ne de geceleri ormanın kenarında buluşmalar vardı. Genç kız geçenlerde konuştuğu, yahut da kaçmak için gizlice kapıyı açmıya çalıştığı vakit babası onu bir hayvân gibi dövmüş; bütün vücudu mosmor olana kadar, yerlere düşüp, kımıldıyacak hali kalmayıncaya kadar dövmüştü.

Babasına itaat eder görünüyordu, fakat bütün benliği ile isyan ediyor ve babasının sıraladığı acı hakaretler kafasının içinde ötüyordu. Sıkılmış yumrukları ve müthiş kiniyle aşkına mâni olduğu için ona lânet ediyordu. Geceleri, vücudunu hâlâ titreten arzudan çıldırmış, yatağında dönüp duruyor, çarşafları ısırıyor, inliyor, kendisini hayalî buselerle avutuyordu. Yüksek sesle Tiennon'nun ismini çağırıyor, yürek parçalayıcı hıçkırıklarla uyuyan evin sükûnetini bozuyor, ağlamaları, değirmen kemerinin altında kımıldamıyan çarkın tekerlekleri arasından sızan suyun yeknesak sesini boğuyordu.

.....

Sonra, kurasını çekmiş talihsiz gençlerin, alaylarına iltihak etmesi icabeden ekim ayının o uğursuz haftası geldi. Tiennon da bunlardan biriydi. Margot onu uzun beş sene görememek düşüncesiyle çılgın gibiydi ve bu mahzun veda anlarında bile başbaşa olamadıkları, birbirlerine sonradan hasretlerinin ıstırabını azaltacak teselli sözleri söyliyemedikleri için çok kederliydi.

Tiennon açlıktan ölen bir dilenci gibi evin etrafında dolaşıp duruyordu. Bir sabah değirmenci çarkı tamir ederken Margot'u görebildi.

Müthiş bir hüzünle:

— Bu gece seni eski yerde bekliyeceğim, eğer gelmezsen kendimi nehire atacağım... diye fısıldadı.

Genç kız:

— Geleceğim Tiennon, dedi, yemin ederim ki geleceğim, hattâ gelebilmem için ne mümkünse yapacağım!

.....

Köy yanıyor, karanlık geceyi aydınlatıyor ve rüzgârla körüklenen alevler, kötülük meşaleleri gibi yükseliyordu. Sazdan damlar, mısır ve ot yığınları, ambarlar, ahırlar havai fişekler gibi çatırdayıp çöküyorlardı. Fresquyl'in değirmeninden duman tütüyor ve kül haline gelmiş harabelerin aksi derin suya vuruyordu. Koyunlar ve inekler korku içinde tarlaların arasında koşuşuyor, köpekler havlıyor ve kadınlar dövünerek ağlıyorlardı. O sırada Margot kendisini âşıkının ateşli, coşkun buselerine bırakmıştı. Bir ara fısıldadı :

— Görüyorsun sözümü tuttum... dedi. Evden çıkabilmek için değirmeni ateşe verdim. Yazık ki herkes bundan zarar görecek ama sen beni sevdikçe hiçbir şey umurumda değil.

Ve uzakta hâlâ bütün şiddetiyle devam eden yangını göstererek vahşi bir kahkaha ile ilâve etti:

— Tiennon, askerlikten döndüğün zaman düğün âyinimiz de böyle güzel şamdanlar olamıyacak!... dedi.

Böylece Margot, ikinci defa olarak aşkın büyük günahına râm oldu.

İŞTE... ŞİŞLİDEKİ

Yeni İKRAMİYE APARTMANLARIMIZ

Birikmiş paranızı Yapı ve Kredi Bankasına yatırmakla bu güzel binada bir Daire sahibi olabilirsiniz.

Bankamızda en az 200 liralık bir tasarruf hesabı olanlar, her 100 liralarına ayrı bir kur'a numarası alarak çekilişlere girerler.

1959'da

40

APARTMAN DAİRESİ

ve

1,5 milyon

liralık para ikramiyeleri

YAPI ve KREDİ BANKASI

FİLM HİKÂYESİ

YUKARIDAKİLER VE AŞAĞIDAKİLER

«UPSTAIRS AND DOWNSTAIRS»

Kate ..... **Anne Heywood**
Richard ..... **Michael Craig**
Ingrid ..... **Mylène Demongeot**
Wesley ..... **Daniel Massey**

Rejisör Ralph Thomas idaresinde çevrilmiş bir J. Arthur Rank filmi.

1 Kate, zengin bir ailenin sevimli ve cazibeli bir kızıydı... Babasının yanında çalışan yakışıklı Richard Barry'ye âşık olmuştu. Birlikte güzel günler geçiren Richard ve Kate evlenmeye karar verdiler. Kate'in babası da, bu izdivaca razı görünüyordu. Güzel bir ev döşediler. Fakat, daha evliliklerinin ilk gününde, bir hizmetçiye ihtiyaçları olacağını kuvvetle hissedeceklerdi.

2 Balaylarını geçirirken dahi hizmetçi avı ile meşguldüler... Her an bunu düşünmek, belki Kate'in kendi başına ev işlerini çekip çevirmesinden çok daha zor, çok daha yorucu idi... Fakat, bir sabah nihayet bir hizmetçinin bulunduğunu bildiren bir telgraf aldılar. Fakat genç ailenin içine karışan fettan hizmetçi vazifesine pek bağlı değildi. Vurdumduymaz, ihmalkâr görünmekle beraber, gerçekte kurnaz bir kızdı. Kate ve Richard, aradıklarını hâlâ bulamamışlardı. Hizmeçilerinin faydadan çok zararı dokunuyordu. Meselâ bir gün, Richard, hizmetçisinin yüzünden trenin tuvaletinde bir müddet kapalı kalmaya mecbur olacaktı. Sabırları da tükenmişti. Her yeni gelen eskisini aratırken, aylar geçecek; mesut çiftin tek derdi bundan ibaret kalacaktı.

4 Ingrid, Richard'ın arkadaşlarını, hattâ Kate'in babasını da peşinden sürükledikten sonra, Wesley ile evlenmeye karar verdi. Fakat aslında Richard'a âşık olmuştu. Wesley'i sevemiyeceğini anlayınca, nikâh günü kiliseye gideceği yerde istasyona gitti. İsveç'e dönecekti. Vaktiyle ümit ve neşe ile ayak bastığı bu yerden ağlıyarak ayrıldı.

3 Evet, aylar, hatta seneler pek çabuk geçti. Richard iki çocuk babası olmuştu. Küçüklerle meşgul olacak bir dadı temin edebilmek için sanki milletlerarası bir araştırmaya girişmişler, nihayet İsveçten Ingrid adında, sarışın, güzel bir dadı getirmişlerdi. Ingrid'den hem çocuklar, hem de Richard'ın partilerine gelen erkekler memnundular... Çünkü o, erkekleri teshir etmesini biliyordu.

Anita Ekberg'in Terkettiği Kocası

Antony Steel, Hâtıralarını Anlatıyor:

"Anita Hollywood Tipi Bir Kadın Değildi...,,

3

YAZAN: LIONEL CRANE — ÇEVİREN: FİKRET ARIT

NE BİÇİM HAYAT — Biribirlerini seviyorlardı. Seviyorlardı ama bu dönüp dolaşmalar, ayrılıklar, içinde aşkın gelişip serpilebileceği bir zemin değildi.

GÜZEL vücudunun her hattını belli eder şekilde elbiseler giyen Anita, hakiki Anita değildir. Üç sene onunla karı koca hayatı yaşamış bir erkek olarak söyliyebilirim ki onu tanıyorum ve onun hakkında her söylediğim doğrudur.

O Hollywood tipi bir kadın değildir. İsveç'in mazbut, mesut bir evinde yetişmiştir. Yemek pişirmesini, dikiş dikmesini ve ev idaresini bilir. Keza çocuk bakımı hakkında geniş bilgisi vardır. Mükemmel bir anne olabilir. Bana her zaman iki, üç çocuk sahibi olmaktan bahsetmiştir.

Çocuksuz bir ailenin eksik olduğunu ikimiz de biliyorduk. Çocuğumuz olmamasına yegâne sebep de, olayların nasıl bir seyir takibedeceğini görmek için bir müddet beklemek istememizdir.

Bu gezginci hayatta çocuğumuzu da sürüklemek budalalık olurdu. Üstelik ben; karım ve çocuklarımın her türlü ihtiyacını karşılıyacak bir duruma gelmeden baba olmak istemiyordum.

O zamanlar bu düşünceler en mâkulleri idi. Fakat şimdi şüphe ediyorum. Belki çocuk bizi daha mâkul düşünmeğe sevkedecek ve bu evlilik bozulmıyacaktı.

Hollywood'daki yalnız evimde kafamdan hep bu düşünceler geçiyor, gözümü de telefondan ayıramıyordum. Nihayet telefonu açarak Malmö'deki evi aradım. Aradan birkaç dakika geçmişti ki telefonda Anita'nın sesini duydum. İsveç'e, onu görmeğe geleceğimi söyledim. Hemen kabul etti.

Her zamanki gibi güzel, her zamanki gibi sevgi dolu olarak hava alanında beni bekliyordu.

Malmö'deki evin sakin, tabii havasında birkaç gün için ilk günlerimizdeki saadet geri gelir gibi oldu. Fakat yine yola düşmek icabediyordu.

Bu sefer Parise gidiyorduk. Orada Anita, Bob Hope ile «Paris Tatili» filmini çevirecekti.

Bazı geceler Anita fevkalâde yorgun olarak dönüyor, geceliğini giyerek kendini yatağa dar atıyordu.

Bana gelince? Karım başarı ile ve yorgunluktan kımıldıyamıyacak kadar çok çalışırken, ben hiçbir şey yapmıyordum.

Maatteessüf korkunç hakikat buydu. Dost dediğimiz bazı kimseler tereddüt etmeden bana Mr. Ekberg diyerek bu hali yüzüme vurmaktan çekinmiyorlardı.

Neye karar vereceğimi bilmiyor, bazan müthiş bir ümitsizliğe düşüyordum. Anita halimi anlıyor ve çok üzülüyordu.

Bir şeyler yapmam lâzımdı. Rank stüdyoları ile kontratım feshedilmişti. Artık her hangi bir teklifi kabul edebilirdim. Sık sık İngiltere'ye giderek ajanımla görüşüyor, bir iş teklifi olup olmadığını soruyordum.

Anita ile dört ay Pariste kaldık. Sonra bir İtalyan gemisine binerek New York'a hareket ettik. Vapurda son derece mesut on bir gün geçirdik.

Anita Hollywood'da bir film daha çevirdi. Ondan sonra bir film de beraber çevirecektik. Fakat vazgeçildi. Ben Julie London ile «Question of Adultery» filmini çevirmek üzere Londra'ya gittim. Filmi bitirir bitirmez de Stewart Granger ile «Harry Black» filmini çevirmek üzere Hindistana hareket ettim.

Tekrar çalışmıya başladığım için mesuttum. Anita ile biribirimize sevinçli mektuplar yazıyorduk.

Anita Hollywood'da idi. İşim biter bitmez ona kavuşmak için ben de Hollywood'a hareket ettim. Yol boyunca ona tekrar kavuşabilmenin heyecanı içinde sabırsızlanıyordum.

Fakat hava alanında Anita yoktu. Evde de yoktu.

Her tarafı çiçeklerle süslemiş, bir de not bırakmıştı. Bir reklâm gezisi için son dakikada Bob Hope ile Miami'ye gitmek mecburiyetinde kaldığını yazıyordu.

İki gün sonra döndü. Sevgi dolu bir şekilde benden özür diledi.

Fakat az sonra tekrar ayrıldık. On iki gün sürecek bir reklâm gezisi için New York'a gitti.

Bu çılgınca, delice, mânasız bir şeydi ama, Anita için mühimdi.

Evliliğimizi kurtarmak için yaşayış şeklimizi değiştirmeğe karar verdik.

Bizim olan, içinde beşeri mahlûklar gibi yaşıyabileceğimiz bir yerimiz olmalıydı.

Beverly Hills'de başka bir ev tuttuk. İngiltereden eşyalarımızı getirdim. Çocuklar gibi mesut ve sevinçli olarak yeni evimizi tanzim ettik.

Otellerden, lokantalardan, partilerden ve kulüplerden bıkmıştık. Eski elbiseler giymek, ayağımızı istediğimiz gibi uzatarak oturmak ve yalnız kalmak istiyorduk.

Fakat bunun hayal olduğunu ikimiz de müdrik idik. Hakikat şu ki, bir sene kira ödediğimiz bu evde ancak birkaç ay oturabildik.

Ludmilla Tcherina ile bir film çevirmek üzere Madrid'e gittim. Anita da geldi.

Sonra o bir film çevirmek üzere Londraya, başka bir film için de Roma ve Yugoslavyaya gitti. Ben de beraber gittim. Nihayet serbest kalınca da İtalyan Alplerinde nefis bir on gün geçirdik.

Kahvelerin küçük taraçalarında büyük bir saadet içinde şaraplarımızı yudumlarken bunun belki uzun bir zaman için, belki de ebediyen son mesut günlerimiz olduğundan zerre kadar şüphelenmiyorduk.

Alplerden Romaya döndüğümüz zaman, Anita'nın bir film için daha Romada kalmasını istediler. Ajanım ise bana Hollywood'a dönmemi bildirdi.

Anita ile muntazaman telefonlaşıyor, mektuplaşıyorduk. Fakat aylar geçtikçe bana karşı tutumunda bir değişiklik olduğunu farkettim.

Arzuladığımız şeyi hâlâ tahakkuk ettiremediğim için ne büyük bir hayal kırıklığına uğradığını biliyordum.

Nihayet olan oldu.

Beverly Hills Tenis Kulübünde tenis oynuyordum. Sunday Pictorial'in Hollywood muhabiri Lionel Grane'in beni görmek istediğini haber verdiler. Birkaç dakika sonra Lionel yanıma geldi. Anita'nın bir gün önce Hollywood'a döndüğünü bilip bilmediğimi sordu.

Donup kaldım. Bana haber vermeden gelebileceğini bir türlü havsalam almıyordu.

Aynı gün öğleden sonra Anita'nın avukatını görmeğe gittim. Avukat: «Size bir haber vermek mecburiyetinde kaldığım için çok müteessirim» dedi. «Anita boşanmak için mahkemeye müracaat ediyor.»

Anita, New York ve oradan da Romaya gitmeden önce beraber yemek yedik. Onu hava alanına kadar götürdüm.

Anita uçağa binmeden, belki de ebediyen hayatımdan çıkmadan önce beni öpmek için döndü ve: «Seni üzecek bir harekette bulunmak istemezdim Tony» dedi. «Fakat ne biçim bir hayat bu?»

Cevap veremedim.

Şimdi Hollywood'da onun sadeliğini, aşkını, iyi kalbliliğini düşünüyorum. Onun ne kadar sevmek ve sevilmek istiyen bir kadın olduğunu, fakat buna rağmen katiyen flörtçü olmadığını düşünüyorum. Onun Romada erkeklerle çekilmiş fotoğraflarını görüyorum. Fakat aralarında ciddi bir şey olmadığına eminim.

Anita yalnız olarak bir yere gidemez. Bir film yıldızı olması bakımından yanında daima bir kavalyesi bulunmalıdır. Onun için, yanında kim görülürse muhakkak bir aşk hikâyesi uydurulacaktır.

Benim Anita'ya çok büyük güvenim vardır. Âni bir karar vermiyeceğinden eminim.

Hem başkası ile evlenmek için benden kurtulmak isteseydi, tekrar evlenmek için bir sene bekliyeceği California mahkemesinden başka mahkeme mi yoktu boşanma dâvası açacak? Meksika yahut Nevada'ya gider, hemen boşanma kararını alırdı.

Hayır, o bize tekrar barışmak imkânını sağlamak için bir sene beklemek kararını verdi.

Demek istiyorum ki telefonu açıp «Seni seviyorum» dediğim zaman koşa koşa bana gelecek.

Yapmam lâzım gelen bazı şeyler var.

Geçimimizi adamakıllı sağlıyacak kadar Amerikada kazanmam lâzım.

Bana tam mânasiyle güvenebileceğine kendisini inandırmam lâzım.

Her gittiği yere kadar onu takibetmiyeceğim. Gideceğim yere onun da gelmesi için ısrar etmiyeceğim.

Anita'nın güzelliğinden doğan hâdiselere sırt çevirmeyi öğreneceğim. Bu hareketleri görmemezlikten gelerek sinirlerime hâkim olacağım.

Anita mahkemede benim deliler gibi kıskanç olduğumu söyledi. Karısını seven her erkek kıskançtır. Ben kıskançlığımı da dizginliyeceğim.

Biliyorum kolay olmıyacak.

Anita'yı tekrar elde etmek hususunda bu mücadelede yalnız iki dayanağım var. Bunlar da benim için bütün güçlükleri karşılıyacak mahiyettedir:

«Anita hâlâ benim karımdır. Ve ben onu seviyorum.»

SON

İsimlerinizin Mânasını Biliyor musunuz ?

Sâfi, Safiye +

«Katıksız, halis, temiz» mânasına gelen Arapça kadın ve erkek isimlerindendir. Adaşlar arasında Osmanlı padişahlarına hâkim olmuş bulunan 3. Muradın karısı Safiye Sultan, Kızılay'a büyük hizmetleriyle tanınmış Safiye Hüseyin Hanım ve kıymetli ses sanatkârlarımızdan Safiye Aylâ da vardır.

Resmî, Resmiye +

Kadın ve erkek isimleri arasında «teklifli» anlamına gelen Arapça bir sıfattır. Adaşlar arasında 3. Mustafa devrinin tanınmış diplomatlarından ve 18. Asrın Osmanlı elçilerinden Resmî Ahmet Efendi de bulunmaktadır. Prusya Kıralı Büyük Frederik'e elçi olarak gönderilen Ahmet Resmî Efendi kendi adını taşıyan bir sefaretname ve «Hülâsatül İtibar» adında, kıymetli malûmat veren tarihî bir eser yazmıştır.

Keriman +

Dilimizde daha çok kadın ismi olarak kullanılan bu kelimenin anlamı hakkında Ferheng-i Ziya: «Nerimanın babası, İranın mitolojik kahramanı Rüstemin dedesinin dedesidir. Kirman şehrine de Keriman denir» diyor. İsmin adaşları arasında eski güzellik kıraliçelerimizden Keriman Halis de bulunuyor.

Sıddık, Sıddika +

Doğru, tam sadakat sahibi, çok samimî anlamına gelen Arapça kadın ve erkek isimlerindendir. Hazreti Ebubekire «Sıddık», Hazreti Ayşeye «Sıddika» lâkapları verilmiştir. Adaşlar arasında İstanbul Hukuk Fakültesi İdare Hukuku profesörlerinden olup iki defa İstanbul Üniversitesi Rektörlüğüne seçilmiş bulunan Sıddık Sami Onar da bulunmaktadır.

Şener +

Öztürkçe erkek ismi ve soyadları arasındadır. «Neşeli erkek» anlamına gelmektedir.

Sâkip, Sakibe +

Arapçada «bir yandan bir yana delip geçen, nâfiz, parlak» anlamına gelen kadın ve erkek isimlerindendir. Eski terimde Zühal dediğimiz Satürn yıldızına da parlaklığı yüzünden «Necm-i sâkip» denir. İsmin adaşları arasında 1842 de vefat eden şair ve bestecilerimizden Ankaralı Mustafa Sâkip Efendi de bulunuyor. Aşağıda iki mısraını yazdığımız şarkı güftesini müstear makamından meşhur Şakir Ağa bestelemiştir:

«Sâkip o ten-i nâzike gül ile dokunma.
Şebnem gibi bâr olma sakın, üstüne konma.»

\+ İşaretli isimlerin mânaları okuyucularımız tarafından istenmiştir.

OKUYUCU MEKTUPLARI

Okuyucularımızdan C. E. ye:

Karınızı avutmak için yazdığınız şiiri bir mektupla kendisine göndermeniz daha doğru olur.

■

Kıbrıstan Bay M. Mustafa'ya:

Uzun boyu kısaltmıya imkân yoktur. Erkek olduğunuz için boyunuzun uzun olmasından endişe etmeyiniz. Enine çizgili kumaştan elbise giymek, boyu biraz daha kısa fakat şişmanı daha şişman gösterir.

■

Havrandan Bay S. K. ya:

Kilonuzun sabit kalması iyi bir alâmettir. Daha ileride biraz daha artar. Senede bir iki defa olsun aynı doktora müracaat ederek kendinizi muayene ettiriniz ve doktorunuzun tavsiyelerini yerine getiriniz. Midenizde daimi bir bozukluk olsa gerek. Bilhassa iyi uyumağa çalışınız. İsminizin mânası 66. sayıda verildi.

■

Ceyhandan Bay E. D. S. ye:

Bu şekilde küçük hikâye ve fıkraları Hayat mecmuasında neşretmiyoruz. Zahmetinize teşekkür ederiz.

İstanbul okuyucularımızdan Kadri Koçdemir, oğlu Ümit Deniz'in oyuncaklarından ziyade Hayat mecmuasını tercih ettiğini yazıyor. İşte misali.

Samsundan N. Güvenli'ye:

Cemre, Arapçada yanmış kömür parçası, kor demektir. Şubat ayında havanın harareti sıcağa doğru değiştiği için havaya, suya, toprağa cemre düştü, derler. Aslında düşen bir şey yoktur, fakat ısınma keyfiyeti vardır. Cemreler hakkında muhtelif hikâyeler vardır. Nihal isminin mânası 47. sayıda verilmişti.

■

Çanakkaleden Bay Cengiz Tetik'e:

Dinî bayramlarda el öpmenin nasıl olması gerektiğini soruyorsunuz. Eli öpülecek insan elini gayet temiz tutar. Öpecek olan da bu eli incitmeden parmaklarından topluca tutup, dudağını elin üzerine hafifçe koyar ve öptüğü eli alnına da dokundurur. Bu, büyüğe karşı bir tâzim hareketidir. Eli başa koymamak, bu tâzim hareketinden kaçınmak, iğrenerek o elin üstüne çenesini veya burnunun ucunu dokundurmak da saygısızlıktır. Bunun sosyetedeki kadın eli öpmekle ilgisi yoktur.

■

Diyarbakırdan Bayan Şayeste İnal yazıyor:

«Diyarbakırda Erkek Sanat Enstitüsünde yönetim memuruyum. 1950 yılında Van Jandarma Kumandanlığı hesap memurluğuna tâyin edilen Binbaşı Sabri Selçukla eşi Emine Selçuk'u arıyorum. Kendilerinin veya nerede olduklarını bilenlerin bana yazmalarını rica ederim.»

İstanbuldan Bay Sabit Uluhan'a:

1918 senesi ramazanının 20. günü, 29 haziran cumartesi gününe raslamıştır. Arabi yıl 1336, rumi yıl 1338 idi.

■

Manisadan Mustafa Özeray'a:

«Matbaacılık mı daha zordur, yazarlık mı?» diye soruyorsunuz. Bu iki meslek arasında kıyas yapılamaz. Yazarlık Allah vergisi bir kabiliyet, matbaacılık ise ticaret işidir.

YENİ ÇIKAN KİTAPLAR

OPERA SANATI İLE İLK TEMASLARIMIZ — Türk tiyatrosu tarihinin II. kitabı. Yazan: Refik Ahmet Sevengil. Devlet Konservatuvarı Yayınları. Fiatı: 370 kr.

PSİKOLOJİ VE YENİ EĞİTİM — Yazanlar: Sidney L. Perssey, Francis P. Robinson. Çeviren: Hasan Tan. İki cilt. Maarif Vekâleti Öğretmen Kitapları Serisinden. Birinci cilt 360, ikinci cilt 425 kr.

Lünet

FENNÎ GÖZLÜK MAĞAZASI

aradığınızı bulacağınız gözlükçüdür

(Mütehassıs teknisiyenimiz KOSTA)

Beyoğlu, Küçük Parmakkapı S. No. 12
(Kadri Han kapısı karşısı)

BİLMECE

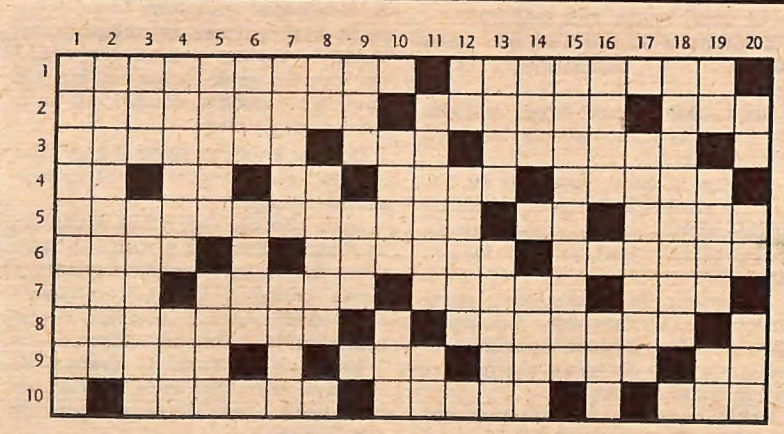

SOLDAN SAĞA: 1: Bir çiçek veya erkek tavuğun külâhı — İlgili. 2: Fok balığının bizdeki adı — Haber yayma, bildirme (Arapça çoğul) — Deraguş et. 3: Çöllerde sulu ve ağaçlıklı yerler — Kışın yağan beyaz nesne — Balıkesirin eski adı. 4: Bir renk — Sıfat takısı — Küşat et — Tersi çiftçinin meşguliyetlerinden — Bildik. 5: Amerikanın Pasifikten Atlantiğe yol veren meşhur su geçidi — Su — Menteşe. 6: Buyruk veren — Bucak — İsmailîlerin elmasla tarttıkları şefleri. 7: Yol (eski terim) — Madalya — Uçma uzvu — Bir nevi mızraplı saz. 8: Hazır olmaklık — İlçeler. 9: Tahtadan iğreti yapılmış dükkân veya baraka — Kirazdan sonra çıkan bir meyva — Fakat — Farsçada iki demektir. 10: Kalburdan geçirmek — Başımızda, kaşlarımızın bitimindeki çukur yerler — Omuzdan ele kadar olan uzuv.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1: Alınması ve verilmesi yasak olan bir ücret. 2: Bugün, yarın diye savsaklamama. 3: Eskiden kurutma kâğıdı yerine kullanılan ince kum — Sofra ortasına konur. 4: En küçük köyler — Pike yap. 5: Eziyet eden — Keyif. 6: Yükseltme — Çabuk yapılması gerekli. 7: Koyuver — Cam kaplardan. 8: Dokuma araçlarından — Toprak kap. 9: Bazı insan eziyet görür, böyle bile demez — Ekmek. 10: Tersi kumaşı ile meşhur bir Suriye şehri — Kanadlı hayvanların genel adı. 11: Kocamanlık — Uzak işareti. 12: Kırmızı — Mükemmel. 13: Parlak boya — Ekstra ekstra. 14: Valide — Karadenizde bir iç deniz. 15: Deniz kuşlarından. 16: Fiyevr — Bitkisel iplik. 17: Hizaya gir. 18: Hatayda bir akar su. 19: Tanrı — Paylama — Bir nota. 20: Nota — Genişlik — Güzel kokulu bir çiçek.

GEÇEN HAFTAKİ BİLMECENİN ÇÖZÜMÜ

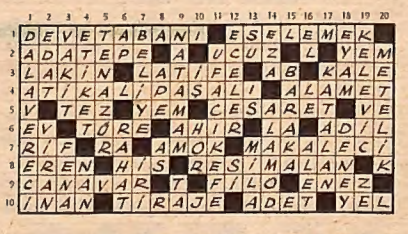

KARİKATÜR

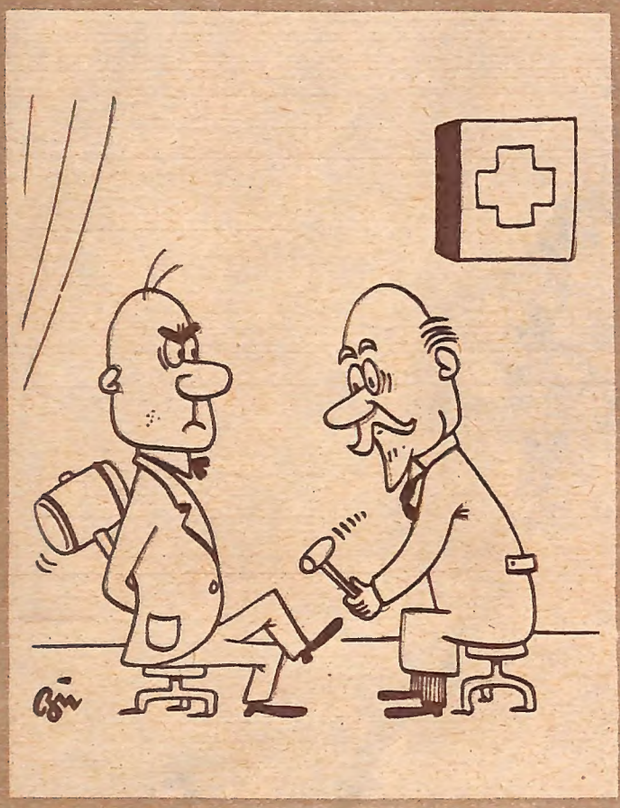

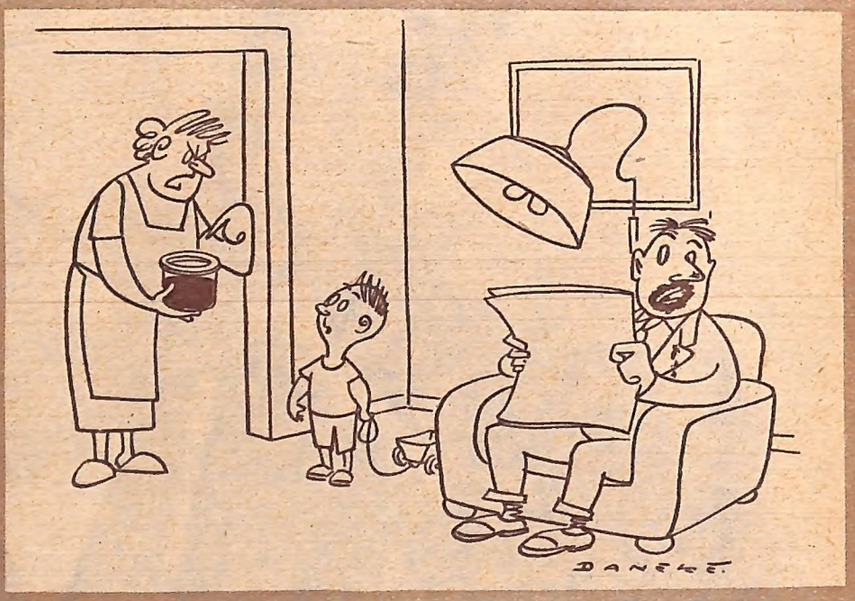

Hayat

WILLIAM HOLDEN

SİNEMA YILDIZLARI SERİSİ 3